

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Látogatóbizottsági jelentés

A MAB Testület 2021/3/VI/1. számú határozatának melléklete

2021. március 26.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Akkreditációs javaslat	3
II. Akkreditációs javaslat főbb bizonyítékai	3
III. A felsőoktatási intézmény általános helyzetképe	4
IV. Minőségértékelés	6
IV.1. PDCA elv érvényesülése	6
IV.2. Egyes módszerek alkalmazásának kiterjedtsége	6
IV. 3. Jó gyakorlatok elterjesztése	7
IV.4. Adatokra alapozott fejlesztések	8
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika	9
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása/folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése, kitérve a hitéleti szakok szakos értékelésére	11
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	20
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	22
ESG 1.5 Oktatók.....	24
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	25
ESG 1.7 Információkezelés.....	27
ESG 1.8 Nyilvános információk	30
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	31
V. Az intézmény / képzési terület szakmai tudományos tevékenysége	31

I. Akkreditációs javaslat

Pázmány Péter Katolikus Egyetem	2021/3/VI/1. számú MAB határozat Az intézmény akkreditációja 2023. január 31-ig benyújtandó, jelen jelentésben foglalt javaslatokra reagáló intézményi intézkedéseket, azok hatásait, tervezett további intézkedéseket bemutató írásbeli beszámoló benyújtása mellett 2026. március 26-ig hatályos.
---	--

Az intézményi önértékelés és a helyszíni látogatás alapján megállapítható, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) sztenderdnek megfelelő minőségbiztosítási rendszert működtet. Az intézmény minőségbiztosítási és -fejlesztési folyamatai tervezettek, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai fejlesztendők. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között erős a kapcsolat, az oktatás menedzsmentje megfelelő, a kutatás menedzsmentje kiváló, iránya illeszkedik az intézményi stratégiához.

A támogató folyamatok – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai, létesítmény gazdálkodás – és az infrastruktúra jó hátteret biztosítanak az oktatási, kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján az intézmény 2026. március 26-ig 5 évre akkreditálható, 2023. január 31-ig benyújtandó, jelen jelentésben foglalt javaslatokra reagáló intézményi intézkedéseket, azok hatásait, tervezett további intézkedéseket bemutató írásbeli beszámoló benyújtása mellett.

II. Akkreditációs javaslat főbb bizonyítékai

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem (továbbiakban: intézmény), nemzeti felsőoktatási törvény szerint egyházi fenntartású felsőoktatási intézmény, mely a hittudományi képzési terület mellett további nyolc képzési területen folytat oktatási tevékenységet.

Az intézmény a küldetésnyilatkozatában rögzíti, hogy az intézmény „...katolikus egyház egyeteme, konkrétabban a magyar katolikusok egyeteme. Tehát egyetem, katolikus és magyar.” A küldetésnyilatkozat rövid üzenetének mély és részletes kibontását tartalmazza a Kuminetz Géza: A tudományos élet és a személyiségfejlesztés sajátos fellegvára a katolikus egyetem – rektori székfoglaló előadásának szerkesztett változata. Ez a dokumentum katolikus tudományos- világnézet kapcsolata mellett az intézményi identitás, valamint a világi tudományok és szent tudományok művelésének kérdését is tárgyalja. Az intézményben alapidokumentumként kezelt székfoglaló olyan intézményi értékrendszert fogalmaz meg, mely

alapját képezi a MAB látogató bizottság (továbbiakban: bizottság) vizsgálatának középpontjában álló minőségbiztosítási rendszernek is¹.

A világos intézményi identitás és értékrendszeren alapuló minőségbiztosítási rendszer kiépítése és mélyítése a 2019. évben kezdődött meg. A MAB látogatásának időpontjában ennek a rendszerfejlesztésnek, rendszer-reformnak a hatásai értelemszerűen még nem tapasztalhatók.

Az intézmény a látogatás időpontjában már rendelkezett a 2020–2025 időszakra vonatkozó Stratégiai irányelvek és célok címet viselő dokumentummal. Példaértékű, hogy nem egy az állami fenntartású intézményektől elvárt intézményfejlesztési tervet másolni kívánó dokumentum ez, hanem az intézmény önálló stratégiai alapidokumentuma. A tervezési időszakra szóló irányelveken és célokon túl, visszatekintő, adatalapú helyzetelemzést, az intézményi gazdálkodás, az oktatás-kutatás, a nemzetközi tevékenység, a hallgatók, az oktatók kutatók és alkalmazottak, a hallgatói szolgáltatások, a harmadik misszió és az infrastruktúra értékelő elemzését és ezekhez kapcsolódó célrendszert tartalmazza. A dokumentum tartalma, szerkezete és a tény, hogy az intézmény ezzel már az akkreditációs eljárás időpontjában rendelkezett, az előző akkreditációs időszakhoz képest olyan tudatos vezetési és szervezeti elkötelezettséget mutat a minőségbiztosítás, a minőségfejlesztés területén, amelyet a Bizottság kiemelkedőnek értékel.

A bizottság jelen jelentésben tett javaslatai és megállapításai mellett úgy látta, hogy a szerves, teljes intézményben támogatott minőségbiztosítási fejlesztési folyamatokra egy monitor eljárás nem lenne kedvező hatással. A bizottság úgy értékelte, hogy az a belső szervezeti akarat, amely 2019–2020 közötti időszakban a minőségbiztosítási rendszerfejlesztésben ilyen eredményekhez vezetett, képes a következő 5 éves időszakban a jelen jelentésben megfogalmazott fejlesztési javaslatok alapján a minőségbiztosítási rendszer működtetését ellátni, anélkül, hogy külső, követő eljárás lefolytatásra kerüljön.

Az 5 éves akkreditációs időszak alatt az írásbeli beszámoló időpontját a látogató bizottság olyan mérföldkőnek tekinti, mely a következő akkreditációs eljárásra való belső felkészülést, és a jövőbeni újabb külső értékelést segíti. Az írásbeli beszámolónak a célja, hogy a külső értékelő képet kapjon a fejlesztési eredményekről, azok addigi hatásáról, az újabb akkreditációig tervezett intézkedésekről, azok elvárt hatásairól. Az írásbeli beszámolóra adott külső értékelői visszajelzés nem érinti az intézmény akkreditációs hatását.

III. A felsőoktatási intézmény általános helyzetképe

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem négy karon (Hittudományi Kar, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Jog- és Államtudományi Kar, Információs Technológiai és Bionikai Kar), egy egyházi fakultási joggal bíró intézetben (Kánonjogi Posztgraduális Intézet)

¹ „A katolikus egyetem a maga identitásával és ebből fakadó küldetésével jól illeszkedik tehát az értékorientált világnézetek sokaságát megjelenítő különböző egyetemek sorába; egy ilyen egyetem léte egy-egy országban az emberi tudás sokszínűségének kifejeződése”

és hét doktori iskolában végez oktatási-kutatási tevékenységet. Az egyetem kilenc képzési területen kétszáz képzést meghaladó kínálatával az ország meghatározó egyházi fenntartású intézménye.

A történelmi múltú Hittudományi Kar mellett 1992-ben indult oktatás a Bölcsészettudományi Karon, majd 1995-től jog- és államtudományi képzési területtel bővült az intézményi szervezet és ezzel a képzési portfólió. Az emberközpontú információs technológia oktatása felé nyitva 1998-ban alapították a mai Információs Technológiai és Bionikai Kar elnevezésű oktatási szervezeti egységet. Utóbbira az intézmény az oktatás és kutatás mellett technológiai, innovációs központként is tekint.

Jelenleg Budapesten és Esztergomban folynak képzések. 2020. december 31-én a piliscsabai képzési hely megszűnt és a képzések Budapestre kerültek át. A földrajzi széttagoltság azonban hátrányos hatással van egyes fakultások működésére. Az intézmény így új budapesti épületek átvételével felszámolja piliscsabai kampuszát.

A hallgatói létszám 8000 fő fölötti, minden évben 2000 főt meghaladó újonnan belépő hallgatóval.

2019. szeptember 1-jével rektorváltás történt. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia döntésének megfelelően a Hittudományi Kar tanszékvezető professzora, Dr. Kuminetz Géza lett az intézmény új rektora, operatív vezetője. A rektor munkáját oktatási és stratégiai valamint külügyi és tudományszervezési rektorhelyettesek és gazdasági főigazgató segítik. A feladatok és tevékenységek koncentrált működését segítve a rektor hivatalba lépésekor minőségbiztosítási és jogi, valamint műszaki és beruházási területre rektori főtanácsadókat nevezett ki.

A decentralizált szervezeti rendszerben működő intézményben a döntés-előkészítési és döntéshozatali folyamatokban szoros a kari operatív vezetők, a dékánok és az intézmény legfőbb döntéshozói testületei közötti kapcsolat. A stratégiai, fejlesztési irányok tekintetében a kari vezetők elkötelezettek, ez az elkötelezettség a működési folyamatokra is pozitív hatással van, és a karok önállósága mellett is egyértelműen igazodnak a stratégiai és vezetési irányvonalakhoz.

Az intézmény kiemelkedő számú kutatást végez különböző szervezeti keretek között. A multidiszciplináris kutatások az egyetemi szintű szervezeti egység, a Szent II. János Pál Pápa Kutatóintézet koordinációjával valósulhatnak meg. Az oktatás, kutatási egységek között zajló munka kutatócsoportok és laboratóriumok köré szerveződnek. Egyetemi szintű felelős vezető a tudományszervezésért felelős rektorhelyettes.

Az intézmény az összesített egyetemi és a hallgatói kiválóság rangsorban a negyedik helyet foglalja el.

IV. Minőségértékelés

IV.1. PDCA elv érvényesülése

Az intézmény minőségügyi rendszerét 2019-től jelentősen átalakította. Önmagában azonban a kialakított új rendszer nem tudja áthidalni az előző akkreditációs időszak szórványosan dokumentált, nem rendszeres minőségbiztosítási tevékenységét, ezért a minőségfejlődést támogató PDCA ciklus sem értékelhető.

Az intézmény a 2016–2020 időszakra szóló stratégiai célkitűzéseit Intézményfejlesztési Tervben (IFT) rögzítette (P). A célkitűzések időarányos teljesítésének (D) monitorozására kari beszámolók formájában, 2018-ban került sor. A kari beszámolók vezetői átvizsgálása a 2019-ben lefolytatott belső ellenőrzés keretében megtörtént (C). Az ellenőrzés eredményének írásos anyagát a karok megkapták, a szükséges korrekciós intézkedésekre, beavatkozásokra vonatkozóan javaslatokkal élhettek (A). A kari jelentések és a kapcsolódó ellenőrzések dokumentációját az intézmény a Bizottság számára a látogatást követően betekintésre rendelkezésre bocsátotta.

A PDCA elvnek az érvényre jutását az intézmény Az intézményi stratégia megalkotásának, elfogadásának, nyomon követésének és felülvizsgálatának rendje címet viselő, 2020-ban jóváhagyott minőségügyi eljárásban szabályozta. A megújított szabályozás és a fenti folyamat megalapozza azt a vélekedést, hogy – a minőségügyi rendszerben szabályozott módon – a PDCA elv alkalmazása rendszeressé válik.

Nem csak a stratégiaalkotási, hanem más területen is érvényesülnek a ciklus elemei, azzal, hogy a minőségfejlődést segítő folyamatnak csak egyes elemi jelennek meg, de a teljes folyamat maga nem.

IV.2. Egyes módszerek alkalmazásának kiterjedtsége

A minőségbiztosítási tevékenység során alkalmazott módszereket Minőségbiztosítási szabályzat tartalmazza. A Minőségfejlesztési programot az Egyetemi Minőségbiztosítási Bizottság (EMBB) dolgozza ki a központi szervezet javaslatára. A doktori iskolák esetében az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács (EDHT) fogalmazza meg a minőségbiztosítás elveit és módszereit.

Az intézmény felméréseken keresztül biztosítja a minőségpolitika alkalmazásának nyomon követését. A felmérések megvalósítását felmérési terv keretében szabályozza. Ennek megvalósítása és a felmérések rendszeressége ugyanakkor nem teljesen követhető a vizsgált időszak alatt. A következő felmérések azonosíthatók: DPR (2015 óta minden évben riportolt – végzetek felmérése); Frissdiplomás felmérés (saját vizsgálat, riportolt változatban 2016/2017. I. félév az utolsó közzétett változat); Gólyafelmérés (2015 óta folyamatosan riportolt); OMHV (2019/2020. tanév érhető el); Hallgatói motivációs vizsgálat.

A mérés-értékelés során követendő lépéseket és feladatokat külön eljárásrend szabályozza. Az alábbi felmérések – habár a vizsgált időszakban készültek, régiek: Gólyafelmérések 2015, 2016; Hallgatói motivációs vizsgálatok 2016, 2017; Végzetek felmérések 2015, 2016; Frissdiplomás felmérések 2014/15. I. félév, 2014/15. II. félév, 2015/16. I. félév, 2015/16. II. félév, 2016/17. I. félév. Ezen felmérések elérhetősége az egyes kari honlapokon eltérő.

A belső érdekeltek bevonása a minőségbiztosítás rendszerébe megoldott, a (kari és egyetemi szintű) minőségbiztosítási bizottságok egymásra épülő rendszere jól teljesíti e kritériumot. Rendkívül áttételes más oldalról a külső érdekelteknek a bevonása az egyetem minőségfejlesztési rendszerébe. A külső érdekeltekkel való kapcsolattartás az egyetem valamennyi területén megvalósul, eltérő hagyományok és eltérő gyakorlatok mentén (a Bölcsész- és Társadalomtudományi Karon elsődlegesen intézeti/tanszéki szinten menedzsel, a Hittudományi Karon mindez kari szintű aktivitást jelöl, az Információs Technológiai és Bionikai Karon kari, illetve kutatócsoport szinten valósul meg, míg a Jog- és Államtudományi Karon ugyanez oktatói aktivitást jelölt). Mindennek egységesítése várhatóan kontraproduktív hatást keltene, ugyanakkor szükséges megteremteni a feltételét a minőségfejlesztési célok kulcsfontosságú külső érdekeltekkel való közvetlen megvitatásának, az eredmények értékelésének.

IV. 3. Jó gyakorlatok elterjesztése

Az intézmény a minőségpolitika teljesülését segítő jó gyakorlatokat az egyetemi célok, tervek, illetve felmérések nyilvánosságával, valamint az Egyetemi Minőségbiztosítási Bizottság határozatainak nyilvánosságával biztosítja. Egy alkalommal (2019-ben) megrendezésre került egy, az ESG alapú minőségértékelést középpontba állító workshop, mely jelentősen hozzájárult a minőségbiztosítás, és az ehhez kapcsolódó feladatrendszer értelmezéséhez.

A bizottságok, vezetői értekezletek szintjén a Bizottság számos bizonyítékot azonosított, mint például az oktatás-módszertani fejlesztés megvalósításának „exportját” a Bölcsész- és Társadalomtudományi Karról, vagy az oktatói kinevezések kritériumai szabályozásának átadását a Jog- és Államtudományi Karról, az ALUMNI találkozók gyakorlatának elterjesztését a Hittudományi Karról.

Az egyetem polgárai a Bizottság tapasztalatai szerint elkötelezettek a minőség fejlesztésében. Intézményi szinten ennek biztosítását a vezetés a személyes példamutatás, a követelmények és elvárások nyilvánosságával, az egyetemi polgárok elégedettségének rendszeres mérésével, értékelésével és nyilvános közzétételével biztosítja. Az egyetem hasonlóan elkötelezett az akadémiai integritás és szabadság mellett, melyet Etikai Kódex elfogadásával és érvényesítésével biztosít.

A szervezeti nyitottság és a szervezeti szintek közötti aktív kommunikáció alapot ad arra, hogy a jó gyakorlatok megosztás rendszeres, és fontos forrása legyen a minőségfejlesztésnek úgy az intézményen belül, mind a katolikus egyetemek között.

Az intézményi nyitottságra példa, hogy az intézmény a szintén egyházi fenntartású, és szintén jelentős világi képzési területhez tartozó szakkínálattal rendelkező Károli Gáspár Református Egyetemmel a kölcsönös minőségfejlesztés, audit és jó gyakorlat megosztására együttműködési megállapodást kötött.

IV.4. Adatokra alapozott fejlesztések

Az intézmény minőségirányítási eljárásrendjében a 2019. évi reformokkal egyidejűleg a minőségfejlesztés alapjának tekinti a rendszeres mérés, értékelés rendszerét.

A 2016–2020 időszakot lefedő Intézményfejlesztési Terv adataalapú helyzetelemzésre épült. A mellékletek tartalmi kidolgozottsága és részletezettsége megteremtette a feltételét annak, hogy a stratégia teljesülésének mérése, és értékelése elvégezhető legyen. Az időarányos értékelésre 2018–2019 között került sor, de ennek eredményei nem dokumentáltak. Az intézmény egy már 2020–2025 időszakra szóló stratégiai dokumentummal is rendelkezik, mely összetett adatgyűjtésen alapuló elemzéseket és erre épített fejlesztési területeket, célokat fogalmaz meg.

A kari szintű éves beszámolókból az adott tanév eseményeihez kvantitatív adatok rendelkezésre állnak, de ezek korábbi tanévekkel való összehasonlítása, abból következtések levonása nem jellemzi ezeket a dokumentumokat.

Az információgyűjtés a minőségfejlesztés, rendszerépítés jelen szakaszában és a korábbi időszakban is a stratégiai menedzsmenthez, a stratégia tervezési folyamatokhoz kapcsolódik, kapcsolódott leginkább. Ennek folyamatos és a mindennapok gyakorlatába való beépítésének a támogatása a minőségbiztosítási rendszer fontos feladata a következő időszakban.

Javaslatok

- Az adataalapú tervezés és azt követő spirális minőségjavító folyamatok teljes mértékben fejlesztendőek az intézmény egészében.
- Az informális visszacsatolási rendszerek egészséges mértékű dokumentálása szükséges, arányaiban sokkal több informális visszacsatolási rendszer működik az intézményben, mint amennyi dokumentált.
- Az átláthatóság érdekében javasolt legalább 5 évre visszamenőleg a felmérések hozzáféréseinek biztosítása.
- Javasolt a jó gyakorlatok megosztásának rendszerét kialakítani (nem csak bizottsági, értekezleti keretek között), hogy szélesebb körben, a minőségbiztosítási szervezetrendszerben aktív tagokon túl, az oktatók és nem oktató munkavállalók számára is a tudásmegosztás eredménye hasznosítható legyen.

IV.5. Az ESG kritériumok szerint értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Értékelés

Az intézmény minőségbiztosítási, minőségfejlesztési rendszere az akkreditáció időpontjában egy gyökeresen átalakuló képet mutat. Az intézmény 2019-ben elfogadott fejlesztési irányvonalai alapján a korábbi eljárásközpontú (erősen ISO szemléletű) minőségbiztosítási rendszert mind fókuszában, mind szabályrendszerében egy cél és beavatkozás központú minőségbiztosítási rendszer váltja fel. A minőségfejlesztés kérdést az intézmény vezetői szinten központi helyen kezeli, és minőségirányítási folyamatok átszervezése egy valós, teljes szervezetet, és valamennyi szervezeti egységet érintő tudatos folyamat. Ez a minőségmenedzsment szemlélet az egyházi fenntartású felsőoktatási intézmények számára példaértékű.

Az intézmény átfogó, valamennyi egységére és tevékenységére kiterjedő Minőségbiztosítási szabályzattal rendelkezik, mely világosan definiálja annak kulcsterületeit (minőségfejlesztési program, minőségfejlesztési célok, éves beszámolók, felülvizsgálat rendszere), mely jól illeszkedik a PDCA ciklus logikájának elvárásaihoz. Az intézmény minőségbiztosítási rendszere az ESG 2015 ajánlásai mentén került kialakításra, figyelembe véve az AVEPRO Guidelines 2019 irányelveit is. A minőségbiztosítási rendszer szabályozása egyértelműen meghatározza az intézményi minőségbiztosítás szereplőit (Egyetemi Tanács, rektor, Egyetemi Minőségbiztosítási Bizottság, Minőségbiztosítási és Jogi Osztály, kari minőségügyi vezető, kari minőségbiztosítási bizottság, doktori iskola vezetője, Hittudományi Kar dékán), egyértelműen tisztázza az egyes szereplők hatáskörét és felelősségét a minőségbiztosítás tevékenységében. A normatív szabályozás megléte mellett a látogatási tapasztalat az volt, hogy a szereplőkkel is szükséges lenne ezeket a feladatokat egyértelműsíteni, pl.: a szakfelelős, mint a „képzések minőségének első és legközvetlenebb” szintjéig bezárólag. A minőségbiztosítási rendszer centrális működtetésű, ezért a karok számára a csoportos ülések, kari képviselők ülésen való jelenléte mellett a jelenlegi státuszban az oktatókig elérő támogatásra van szükség központi minőségbiztosítástól.

Az intézmény rendelkezik nyilvánosan közzétett, küldetésével összhangban álló minőségpolitikával. Az egyetemi stratégia, a minőségfejlesztési program és a minőségfejlesztési célok nyilvánosan elérhetők.

A minőségbiztosítási folyamatok az ESG sztenderdek mentén értelmezett Minőségfejlesztési Program (2020–2023) szerint zajlanak, alkalmazva a 2015–2020 közötti időszak (rendszeres célkitűzés és önértékelés) minőségirányítási eszközeit.

A Minőségfejlesztési Program törekedett az egyes ESG sztenderdek intézményi értelmezésére, de a megfogalmazások sokkal inkább hasonlítanak az ESG irányelveinek általános, és elvont leírásaira. Az intézményi arculat, identitás, küldetés nem jelenik meg bennük. Fontos rögzíteni, hogy számos intézmény az ESG sztenderdek ezen értelmezési szintjére sem jut el. A Minőségfejlesztési Programban megjelenő minőségfejlesztési célok elsősorban tevékenység központúak, nem pedig eredményközpontúak, melynek eredményeként korlátozottan értékelhető a minőségfejlesztési célok és az egyetemi célok összhangja. Így nem egyértelmű az értékelés és a célmeghatározás mechanizmusának összefüggése sem.

A Minőségfejlesztési Program konkrét feladati között szinte kivétel nélkül szerepel a „folyamat leírás” készítése. A minőségbiztosítási rendszer jelenlegi állapotában is a külső értékelő számára bonyolultnak hat, és a túldokumentálás veszélyét hordozza magában. Ezt fokozza az ESG pontokhoz rendelt folyamatleírások terve. A folyamatok rögzítése fontos, ugyanakkor a folyamatok definiálásra helyezett hangsúly a sztenderdhez rendelt intézményi tartalom meghatározásáról, megértésről vonja el a figyelmet. A centrális működtetésű minőségbiztosítási rendszerben az egyébként decentralizáltan működő karoknál folyamathangsúlyos minőségirányítás a tartalmi értelmezés nélkül nem vezet eredményre

(például: a PPKE Jog- és Államtudományi Kara az oktatói kiválóságát helyezi előtérbe, és hogy mennyi gyakorlati szakember vesz részt az oktatásban, ezzel szemben nem azonosított minőségcél a visszacsatolási rendszer fejlesztése ugyanebből a szempontból).

Az intézmény a partnerek, érdekeltek – mérés, értékelés, visszacsatolás – nem informális bevonása az intézmény kiterjedt nemzetközi és hazai kapcsolatrendszere mellett, a stratégiai tervezés, a képzések értékelésének rendszerében igen alacsony.

Összességében megállapítható, hogy a megújult minőségbiztosítási rendszer kiváló keretet jelent az intézmény minőségfejlesztésének megvalósításához, melyhez elengedhetetlen az ESG sztenderdek intézményi küldetésen nyugvó érdemi értelmezése. Ezek mentén az intézményi stratégiához illeszthető minőségcélok is meghatározhatók. Szükséges tisztázni a minőségbiztosítási rendszer szereplőinek feladatrendszerét, és a folyamatszabályozás mélységét (szükséges és arányos). Fejlesztést igényel a célkitűzés tartalmának és folyamatának kialakítása, a minőségértékelés eredményeinek megosztása és a célkitűzés során történő felhasználása, a külső érdekelteknek a minőségbiztosítás rendszerébe való közvetlen bevonása. E szempontok mindegyikére az intézményben jól megragadható, informális gyakorlatok rendelkezésre állnak, melyek keretbe foglalása, explicitté tétele a megkezdett munka teljessé tételét szolgálja.

Javaslatok

- Az ESG sztenderdek intézményi értelmezésének mélyítése az intézmény küldetésnyilatkozatára figyelemmel, és ennek disszeminálása az intézmény teljes (oktató, nem oktató munkavállaló) szervezet rendszerében.
- Javasolt az intézményi értékelések és a célkitűzés összekapcsolása, a paraméterezhető eredménycélok megjelenítése a minőségcélok között, a célkitűzés folyamatának tisztázása.
- A Minőségfejlesztési Program célrendszerének áttekintése, a minőségcélok definiálása.
- A minőségirányítási rendszer folyamatalapú szabályozási rendszerének átgondolása, de nem új eljárásokkal, hanem a létező karon belüli, tanszéki, oktatói gyakorlatokat figyelembe véve.
- Javasolt az egyes szervezeti egységekben folyó minőségbiztosítási eljárások egységesítése.
- Javasolt a partnerek bevonásának egyértelműsítése. Az intézményi, kari, intézeti/tanszéki és egyéni szinten menedzselt kapcsolatok szerepének tisztázása, a külső érdekelteknek a minőségfejlesztési folyamatba megvalósuló közvetlen becsatornázásának biztosítása.
- Minőségbiztosítás rendszerének egységes kiterjesztése a nem oktató szolgáltató egységekre.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása/folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése, kitérve a hitéleti szakok szakos értékelésére

Értékelés

A szakok indításával, rendszeres értékelésével kapcsolatos felelősségi és jogköröket, döntési és jóváhagyási szinteket az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatának, Tanulmányi és Vizsgaszabályzatának vonatkozó bekezdései, illetve külön minőségügyi eljárásrendek szabályozzák. A két meghatározó szabályzat nyilvánosan elérhető az intézmény honlapján, a képzéslétesítés és -indítás eljárásrendjei pedig jelszóval védett felületen hozzáférhetők az érintett munkatársak és oktatók számára. Az eljárásrendek nem zárják ki az önértékelésben ismertetett kari és képzési sajátosságok figyelembevételét a szakok létesítésének és indításának a folyamatában. Az intézmény a képzések nyilvántartásba vételét megelőző elemzésre külön erre a célra készített mintát használ, amelyben egyszerre tekinthetők át a képzés adatai és az akkreditációs követelményeknek való megfelelés, a rendelkezésre álló oktatói állományra, a tervezett hallgatói állományra és a szak versenyképességére vonatkozó adatok.

A szakokkal kapcsolatos döntéseknél az intézmény számára elsődleges szempont a küldetésnyilatkozatban megjelölt intézményi profilnak való megfelelés, továbbá figyelembe veszi az elmúlt évek országos és saját intézményi beiskolázási statisztikai adatait, pályakövetési információit, továbbá a képzési sajátosságoktól függően a munkaerőpiac igényeit. Az intézményi stratégia 2019-es felülvizsgálata a szakok jelentős részének átfogó felülvizsgálatát is eredményezte. A vizsgált időszakban ez összesen 70 (képzési helyszín, munkarend és nyelv szerinti) képzési formát érintett. (A Hittudományi Karon vagy a Jog- és Államtudományi Karon – csak néhány képzést érintett, de a Bölcsész- és Társadalomtudományi Karon összesen 63 képzése, illetve képzési eleme került az Oktatási Hivatal (OH) nyilvántartásában lezárásra.) A képzések megszüntetése mögötti stratégiai tervezés elsősorban a képzési forma iránti csökkenő érdeklődést, illetve a képzésre történő jelentkezések hiányát vette figyelembe.

Az egyetemi képzési program (vö. Nftv. 108. § 19. pont) irányelveinek elfogadása az Egyetemi Tanács hatásköre [PPKE SZMSZ 6. § (1) c) pont]. A képzési portfólió és a képzési tartalom értékelése kari szinten történik, eltérő gyakorisággal, de többnyire éves rendszerességgel. Az új képzések létesítésének, illetve indításának intézményi eljárási kérdéseit az Oktatási és Tanulmányi Osztály (OTO) honlapján elérhető eljárásrendek rögzítik. Az új képzéseket a kari tanács terjeszti elő egyeztetve többek között a gazdasági osztállyal. A látogatás kapcsán az intézmény képviselői főleg az érdeklődés hiányával indokolták egyes képzések megszüntetését vagy szüneteltetését. (Pozitív példa a Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Régészettudományi Intézetének fejlesztése két tucat hazai és külföldi (Olaszország, Románia, Oroszország, Szíria, Libanon, Irak) régészeti expedíciója kiemelt lelőhelyeken zajlik, amelyek között vannak UNESCO világörökségi helyszínek. Az itt végzett munka több tucat szakdolgozat és PhD értekezés alapanyagául szolgál.)

Ebben az értékelési folyamatban fontos szempontként jelenik meg a legfrissebb kutatási eredmények szerkezeti vagy tárgyi szinten történő beépítése. A képzési programok alakításában a kari tanácsi tagság révén a hallgatók véleménye a Hallgatói Önkormányzat delegáltjain keresztül, valamint az Egyetemi Tanácsban is szavazati jog biztosításával érvényesül.

A szakok mintatantervei az intézmény honlapjának kari oldalain – többé-kevésbé hasonló struktúrában – nyilvánosan elérhetők. A képzések átláthatóságát szolgálja, hogy a mintatantervek tartalmazzák azok bevezetésének időpontját, illetve hatályát. A mintatantervek tartalmazzák a tantárgyak felvételéhez szükséges előkövetelményeket vagy az egyidejű/párhuzamos teljesítési kötelezettségeket. A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat rögzíti, hogy egy tantárgyhoz legfeljebb hány tantárgy vagy mekkora kreditnagyságú előfeltétel szabható meg. Az előfeltételek hallgatói véleményezésére eltérő kari lehetőségek állnak rendelkezésre. A hallgatóknak szabályzatilag biztosított lehetőségük van a mintatantervtől való eltérésre, azaz az oklevél megszerzéséhez szükséges krediteket a képzési időnél hosszabb vagy rövidebb idő alatt is megszerezhetik.

A tantárgyak kreditértékének meghatározása a szakindítási beadvány kidolgozásakor megtörténik, ugyanakkor az önértékelésből és a nyilvánosan elérhető intézményi szabályzatokból sem derül ki ennek módja. A tantárgyakhoz rendelt kreditek megállapításához irányt mutató szabályzat vagy eljárásrend hiányában például nem követhető nyomon, hogy a hallgató az esetleges korábbi munkatapasztalatát milyen elvek mentén ismerik el bizonyos számú kredittel (ld. TVSz 4.§ (2)).

Az intézményben az Információs Technológiai és Bionikai Karon 2019-től valamennyi szak mintatantervében megjelenik a mobilitási ablak. Kevés felsőoktatási intézmény hajtotta végre, hogy nem csak a felmenő rendszerben 2017-től meghirdetett szakok estében rögzített a mintatantervekben mobilitási ablakot a Nftv. végrehajtási rendeletével összhangban, hanem azt a futó mintatantervekre is kiterjesztette. Ez a kari eredmény kiemelkedő, ugyanakkor más karok egyes interjúalanyai között voltak olyanok, akik nem ismerték a mobilitási ablak fogalmát.

A külföldön megszerzett kreditek elfogadása a szakmaiság és az elvégzett munka mérlegén alapszik, és a kari kreditátviteli bizottság döntésének függvénye. A látogatás előtt a hallgatók körében végzett felmérés során a hallgatók szöveges visszajelzése szerint a mobilitási programban részt vevők felének nem vagy csak részlegesen számították be a külföldi intézményben teljesített krediteket. A mobilitás igen alacsony az intézményben, ezt nem támogatja a külföldön szerzett kreditek elismerésének trendje. A mobilitási ablakok valamennyi képzésben való megjelenítése mind az oktatók, mind a hallgatók számára növelné a mobilitási programokban való részvételt, és az ott szerzett ismeretek elfogadhatóságát.

A minőségügyi eljárásrendek tartalmazzák a kijelölt szakfelelősök feladatait a képzéslétesítési, illetve -indítási folyamatokban (létesítési és indítási dokumentumok kidolgozása), ugyanakkor az intézmény egyéb dokumentumaiban nem található iránymutató információ arra nézve, hogy a szakfelelősöknek milyen felelősségi és feladatkörei vannak, mint ahogyan nem találkozhatunk ezekben a dokumentumokban a tantárgy-, szakfelelősök, tanszék- és/vagy intézetvezetők viszonyrendszerének definiálásával sem. A látogatás során nem vált egyértelművé az sem, hogy a szakfelelősök hogyan vesznek részt a minőségbiztosítási folyamatokban.

Az intézmény biztosítja a képzési programokhoz megfelelően illeszkedő gyakorlati lehetőségeket, kiterjedt partnerintézményi hálózattal és a szakmai gyakorlatok nyilvántartására vonatkozó külön eljárási renddel rendelkezik.

Összegezve, a normatív és szervezeti környezet a képzési programok kialakításához, jóváhagyásához és rendszeres felülvizsgálatához rendelkezésre áll. Az önértékelésben az intézmény kiemeli, hogy az EHÖK/kari HÖK delegáltjai mind a kari tanácsok, mind az Egyetemi Tanács munkájában részt vesznek, így közvetlenül bekapcsolódnak mind a tanulmányi ügyeket érintő szabályzatok, mind az egyes tantervek elfogadásának, illetve felülvizsgálatának ügymenetébe. A bizottsági meghallgatás során viszont az derült ki, hogy a HÖK szervezetének működési foka, szervezettsége a normatív keretek adata lehetőségeket nem

vagy korlátozottan tudja kihasználni. Ezen tapasztalatok alapján a hallgatók képzési programokhoz kapcsolódó folyamatokba való bevonása közvetett és formális. A képzésekhez kapcsolódó minőségbiztosítási folyamatokban a szervezeti egységek, azok vezetőinek, és a szakfelelősök feladatrendszerait szükséges gyakorlati szinten tisztázni.

javaslatok

- A döntéshozó testületekben való részvételen kívül szervezett keretek között lehetőséget kell biztosítani a hallgatók véleményének explicitebb módon történő figyelembevételére a képzési programok fejlesztésében, alakításában.
- A hallgatók számára egyértelművé kell tenni a tantárgyakhoz rendelt kreditértékek meghatározásának szabályait.
- A szakok még hatékonyabb vezetése, „menedzselése” szempontjából szükséges szabályzatba foglalni a szakfelelősök felelősségi és feladatköreit, illetve definiálni a tantárgyfelelősökhöz, a tanszék- és/vagy intézetvezetőkhez való viszonyát.
- A képzési programok felülvizsgálatának intézményi keretrendszerének kialakítása javasolt, hogy a különböző szervezeti egységek egységesebb elvek, szempontok alapján járjanak el. A karok esetében pedig javasolt definiálni a képzési terület-specifikus felülvizsgálati szempontokat.
- A mobilitási ablakok bevezetésének rendszerét a meglévő kari gyakorlatra támaszkodva szükséges kialakítani, és a külföldön szerzett kreditek elismerésének rendjét felülvizsgálni.
- A partnerek, érdekeltek informális keretek meghaladó bevonása a képzéskialakítás, felülvizsgálat folyamatába. Rendszeres visszacsatolási folyamatok kialakítása szükséges.

Értékelés – a hitéleti szakok szakos értékelése

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem hitéleti szakjainak akkreditációja a 2023. január 31-ig benyújtandó, jelen jelentésben foglalt javaslatokra reagáló intézményi intézkedéseket, azok hatásait, tervezett további intézkedéseket bemutató írásbeli beszámoló benyújtása mellett 2026. március 26-ig hatályos.	
Szak megnevezése	Határozatszám
Katolikus teológus osztatlan mesterképzési szak	2021/3/VI/3/1
Hittanár-nevelőtanár (osztatlan mesterképzési szak)	2021/3/VI/3/2
Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szak	2021/3/VI/3/3
Katolikus közösségsszervező alapképzési szak	2021/3/VI/3/4
Katolikus kánonjogász mesterképzési szak	2021/3/VI/3/5

Az intézmény Hittudományi Karán a hitéleti szakok önértékelései szerint két osztatlan, egy mesterképzési és két alapképzési szakon folyik képzés. A szakok egyházi jogi személy (fenntartó) részéről meghatározott képzési és kimeneti követelményei a kari honlap „Hallgatóinknak” menüpontja alatt a „Tájékoztatók” linken keresztül, illetve a Kánonjogi Posztgraduális Intézet honlapján külön menüpontban nyilvánosan elérhetők.

A hitéleti szakok önértékelései közlik az oktatók szakterületi végzettségét, amely alapján megállapítható, hogy az oktatók szakmai kompetenciája összhangban van az általuk oktatott tantárgyakkal, ugyanakkor nem találunk egységes oktatói profilokat a honlapon.

A hallgatók féléves kredit- és óraterhelése egyenletes és kiegyensúlyozott valamennyi szakon, ugyanakkor úgy tűnik, hogy a képzési tervek kialakításakor a nappali tagozaton korábban törvényileg előírt minimum 300 tanórával számolnak, a minimum 200 helyett.

Katolikus teológus osztatlan mesterképzési szak

Az intézmény nappali és levelező munkarendben is folytatja a képzést kizárólag teológus szakon (10 félév), amelyen belül két specializáció választását teszi lehetővé: hitoktatási specializáció és a biblikus nyelvek specializáció. A KKK-ban elkülönített elméleti alapozó és szakmai törzsanyagot nem különíti el az ismertetett mintatanterv. A differenciált ismeretek kredit értékét 20 és 30 között határozza meg a KKK, amely 16 kredit specializációs ismeretekből, 2-2 kredit szemináriumából és 5 kredit „a Kar által felkínált félévente változó kurzusokból” tevődik össze. Mivel a szemináriumok tematikájukban a szakmai törzsanyaghoz kötődnek, illetve a „külön előadások” ebben a megfogalmazásban inkább szabadon választható kurzusként értelmezhetők, nem teljesül a KKK-ban rögzített kreditérték a specializációk esetében. A képzési tervnek biztosítania kellene, hogy a 2x2, illetve az 5 kredit is szervesen a specializáció ismeretköreihez tartozzon. Mivel a specializáció a mintatanterv szerint nem éri el a 30 kreditet, nincs szükség külön specializáció felelősre.

A szakos önértékelés nem tér ki a Hittudományi Karnak a Központi Papnevelő Intézettel való kapcsolatának jellegére, az esetleges közös képzéseire, kurzusaira, illetve a Központi Papnevelő Intézet hallgatóinak a Hittudományi Karra fennálló jogviszonyának természetére.

A levelező képzés tanóráinak száma eléri a nappali képzés óraszámainak legalább 30%-át. A szak felelőse az intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező egyetemi tanára, a szakon 14 kredit értékű ismeretanyag felelőse. A törzsanyag tantárgyainak felelősei kivétel nélkül tudományos fokozattal rendelkező oktatók, 88%-uk AT oktató. A 18 tantárgyfelelősből senkinek nem haladja meg a 36 kreditet a felelősi terhelése az intézményben, a szakon pedig csak 3 oktató kreditterhelése haladja meg a 25-öt. A képzés 25 törzs-oktatójából 17 oktató (68%) az intézmény foglalkoztatott oktatója (AT/AR).

Hittanár-nevelőtanár tanárszak (osztatlan mesterképzés)

A kar 2014 óta folytat hittanár-nevelőtanár képzést közismereti tanárszakkal szakpáros képzésben (osztatlan tanárszakon nappali tagozaton), illetve a 2019/20-as tanévtől tanári mesterszakon (levelező tagozaton) – egyrészt az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti főiskolai szintű hittanári, másrészt katekéta-lelkipásztori munkatárs és teológus szakképzettségekre építve. A képzés a korábban 5 féléves tanári mesterszak [szakindítási MAB határozat: 2008/8/V/73] folytatása. A 2020/21-es ORDO szerint a képzés egyszakos osztatlan tanárszakon is folyik levelező munkarendben a 2020/21-es tanévtől.

Az előző akkreditációs időszakban a szakon folyó képzés elsősorban a katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szakra épült. A mostani önértékelés nem tér ki erre a lehetőségre, és a látogatás során sem vált egyértelművé, hogy az azóta megváltozott KKK-jú katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szakon szerezhető szakképzettséggel is lehet-e jelentkezni a mesterszakra – a 2020/21-es ORDO szerint igen –, ha igen, akkor pontosan milyen feltételekkel (pl. kreditbeszámítás).

Az intézményben a Vitéz János Tanárképző Központ biztosítja a tanárképzés szakmai, tartalmi, szervezeti és tudományos feladatainak összehangolását, az elméleti és gyakorlati képzés (szakterületi tanítási gyakorlat és összefüggő egyéni szakmai gyakorlat) szervezését. A szakos önértékelésben hivatkozott dokumentum 70-nél is több gyakorlati helyet sorol fel, ahol a tanári osztatlan mesterképzésben részt vevő hallgatók szakmai gyakorlatukat tölthetik. Ahogyan arra az önértékelés is utal, az egyetem egyedi elbírálás alapján a hallgató kezdeményezésére is lehetővé teszi a gyakorlati helyek kiválasztását. A rövidebb közösségi pedagógiai gyakorlat megszervezésében a Hittudományi Kar is segítséget nyújt. A gyakorlatok dokumentálása jól szabályozott.

A 10 féléves szakpáros („kétszakos”) osztatlan képzésben teljesül az az elvárás, hogy a hitéleti szakterületi kreditek száma 100 (pontosabban 92 + 4 kredit szakdolgozati konzultáció + 4 kredit szabadon választható), a tanári felkészítés elemeinek összkredit értéke szintén 100, amelyből a rendeletben meghatározott kreditszámmal szerepelnek a kötelező elemek. Ha a tanári portfólió 2 kreditjét is az összefüggő iskolai gyakorlat modulhoz számítjuk, akkor az együttes kreditérték a rendeletben elvárt 50 kredit lesz. Nyitott kérdés maradt, hogy a tanári felkészítés elemeinél miért nem veszik figyelembe a képzéssel párhuzamosan folyó pedagógiai, pszichológiai és tanítási gyakorlatok 2 kreditjét a másik szakon – az összes többi modul esetében viszont igen.

Az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti főiskolai szintű hittanári szakképzettségre épülő középiskolai hittanári szakképzettség megszerzésére irányuló egyszakos, 60 kredites képzésben is megfelelők a szakterületi ismeret és a tanári felkészítés kreditértékei.

A nem tanári mesterszakot követő tanári mesterképzésben a tanári felkészítés 60 kreditjének elosztásában egy kreditnyi eltérés található: a pedagógia, pszichológiai elméleti és gyakorlati

ismeretek 28 kreditértéke helyett 27 a kötelező – ez orvosolható lenne a szabadon választható sáv egy kredittel történő csökkentésével.

A szak felelőse az intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező egyetemi docense, a szakon 12 kredit értékű ismeretanyag felelőse. Az intézményi osztatlan tanárképzés felelőse, a tanárképző központ vezetője szintén teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező egyetemi docens, a szakon 10 kredit értékű ismeretanyag felelőse. A törzsanyag tantárgyainak felelősei tudományos fokozattal rendelkező oktatók, több mint 90%-uk AT/AR oktató. A 24 tantárgyfelelősből senkinek nem haladja meg a 36 kreditet a felelősi terhelése az intézményben, a szakon pedig csak egyetlen oktató kreditterhelése haladja meg a 25-öt. A képzés 34 törzs-oktatójából 28 (82%) az intézmény foglalkoztatott oktatója (AT/AR). Két Egyéb oktatói munkakörbe besorolt egyetemi docensi munkakörben foglalkoztatott oktató esetében valószínűleg tévesen került E(gyéb) jelölés a foglalkoztatásukhoz.

Katolikus kánonjogász mesterképzési szak

Az intézmény kizárólag nappali tagozaton folytatja a képzést. Az ismertetett mintatanterv szerint a szakmai törzsanyag tartalmaz kötelezően választható modult – 2x2 kredit szemináriumot, amelyek elsősorban a tudományos módszertanok elsajátításához nyújtanak segítséget a hallgatóknak.

A képzésért az egyházi fakultási jogú Kánonjogi Posztgraduális Intézet felel. A szak felelőse az intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező egyetemi tanára, a szakon 16 kredit értékű ismeretanyag felelőse. A törzsanyag tantárgyainak felelősei kivétel nélkül tudományos fokozattal rendelkező oktatók, majdnem 75%-uk AT/AR oktató. A 8 tantárgyfelelősből senkinek nem haladja meg a 36 kreditet a felelősi terhelése az intézményben, a szakon pedig egyetlen oktató kreditterhelése sem haladja meg a 25-öt. A képzés 10 törzs-oktatójából 7 (70%) az intézmény foglalkoztatott oktatója (AT/AR).

A Kánonjogi Posztgraduális Intézet honlapján 7 oktató esetében találunk linket, amelyek az oktatók ODT-i profiljára mutatnak.

Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szak

Az intézmény kizárólag levelező tagozaton folytatja a képzést. A 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet 6. sz. melléklete a hitéleti szakok képzési és kimeneti minimumkövetelményeit tartalmazza, amely a képzés céljánál két specializációt nevesít: „Olyan felkészült katekéták, illetve lelkipásztori munkatársak képzése, akik megfelelő irányítással alkalmasak egyházuk igehirdetési és pasztorális alaptevékenységének ellátására a hatályos egyházi törvényeknek és előírásoknak megfelelő munkakörökben és kompetenciákkal: katekéta specializáción szerzett ismeretek birtokában: a gyermek-, az ifjúsági és a felnőtt katekézis, hittanoktatás közoktatási,

felnőttképzési és egyházközségi, gyülekezeti feladatainak ellátására; lelkipásztori munkatárs specializáción szerzett ismeretek birtokában: lelkipásztor irányítása mellett egyházi közösségvezetésre, bizonyos liturgikus cselekmények vezetésére, végzésére, karitatív-kulturális tevékenységek végzésére.”

Az önértékelés szerint a fenntartó egyházi jogi személy által nemrégiben (közelebbi megjelölést nem találunk) elfogadott KKK szerint a képzés specializáció nélkül folyik. A 2020/21-es ORDO továbbra is tartalmazza a két specializáción szerezhető ismereteket és elsajátítható kompetenciákat, azzal a megjegyzéssel, hogy a karon „a képzés specializáció nélkül folyik”. A képzésben a 21 kredites „speciális ismeretek” modul valójában a szakmai törzsanyaghoz tartozik, hiszen annak elvégzése minden hallgató számára kötelező, az egyházi jogi személy által elfogadott KKK-ban megjelölt kompetenciák elsajátításához szükséges.

A képzési tervben bemutatott ismeretkörök kreditértéke megfelel a KKK-ban rögzített kreditintervallumoknak.

A szak felelőse az intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező egyetemi docense, a szakon 8 kredit értékű ismeretanyag felelőse. A törzsanyag tantárgyainak felelősei egy kivétellel tudományos fokozattal rendelkező oktatók, majdnem 90%-uk AT oktató. A 19 tantárgyfelelősből senkinek nem haladja meg a 36 kreditet a felelősi terhelése az intézményben, a szakon pedig csak egyetlen oktató kreditterhelése haladja meg a 25-öt. A képzés 25 törzs-oktatójából 20 (80%) az intézmény foglalkoztatott oktatója (AT/AR). A képzés 26 törzs-oktatójából 21 (81%) az intézmény foglalkoztatott oktatója (AT/AR). Két egyetemi docensi munkakörben foglalkoztatott oktató esetében valószínűleg tévesen került E(gyéb) jelölés a foglalkoztatásukhoz.

Katolikus közösségsszervező alapképzési szak

Az intézmény kizárólag nappali munkarendben folytatja a képzést. A 2020/21-es ORDO-ban a többi képzéstől eltérően ennek a szaknak az esetében már megtaláljuk az elsajátítandó kompetenciák felsorolását, amellyel az ismertetett tanterv összhangban áll, alkalmas azok elsajátíttatására. A képzési tervben bemutatott ismeretkörök kreditértéke megfelel a KKK-ban rögzített kredit-intervallumoknak. A KKK által használt és a képzési tervben is szereplő differenciált ismeretek elnevezés megtévesztő, hiszen az az ún. specializációs vagy szakirányos modulokra értendő. A szakon nincs nevesített specializáció vagy szakirány, a differenciált ismeretek modul pedig minden hallgató számára kötelező.

A szak felelőse az intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező egyetemi tanára, a szakon 16 kredit értékű ismeretanyag felelőse. A törzsanyag tantárgyainak felelősei négy kivétellel tudományos fokozattal rendelkező oktatók, majdnem 80%-uk AT oktató. A 34 tantárgyfelelősből senkinek nem haladja meg a 36 kreditet a felelősi terhelése az intézményben, a szakon pedig egyetlen oktató kreditterhelése sem haladja meg a 25-öt. A képzés 52 törzs-oktatójából 40 (77%) az intézmény foglalkoztatott oktatója (AT/AR). Két

egyetemi docensi munkakörben foglalkoztatott oktató esetében valószínűleg tévesen került E(gyéb) jelölés a foglalkoztatásukhoz.

Értékelés – Hitéleti képzések

Az ismertetett képzési tervek alkalmasak az egyházi jogi személy által jóváhagyott KKK-kban rögzített kompetenciák elsajátíttatására valamennyi hitéleti szak esetében. A szakok képzési tervei a legtöbb esetben megfelelnek a KKK-kban meghatározott kredittartományoknak.

Valamennyi hitéleti képzésről elmondható, hogy a szakon oktatók szakmai kompetenciája (szakterületi végzettsége) és kutatási irányultsága összhangban van az általuk oktatott tantárgyakkal. A szakfelelősök megfelelnek a MAB személyi akkreditációs elvárásainak: az egyetem teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező oktatói, egyetemi tanári vagy docensi kinevezéssel. Egyidejűleg egy szakért felelősek, és a szakon legalább 8 kredit ismeretanyag felelősei. A szakmai törzsanyag tantárgyfelelősei is megfelelnek a vonatkozó személyi akkreditációs elvárásoknak. Túlnyomó többségük az egyetem foglalkoztatott oktatója, tudományos fokozattal és/vagy igazolt szakmai kompetenciával rendelkezik, egyikük intézményi kreditterhelése sem haladja meg a megengedett maximumot.

A képzések tudományos háttere a szakon oktatók egyéni kutatási mutatóin túl a Karon és a Kánonjogi Posztgraduális Intézetben működő kutatócsoportok, az ott folyó kutatási programok, konferenciaszervező- és részvételi tevékenységek, nemzetközi tudományos együttműködések, a Vitéz János Tanárképző Központ által szervezett szakmai fórumok, valamint a Szent II. János Pál Pápa Kutatóközponton belül működő kutatóintézetek és -csoportok tevékenysége tükrében magas színvonalon biztosított. A szakokon folyó képzések infrastrukturális feltételei minden szempontból adottak. A szakokhoz kapcsolódó oktatási és kutatási tevékenységeket kiemelten segítik a Hittudományi Kar, a Kánonjogi Posztgraduális Intézet, a Jog- és Államtudományi Kar és a Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar könyvtárainak gyűjteményei és elektronikus adatbázisai.

A szakok C-SWOT elemzései reális, őszinte helyzetértékelést nyújtanak.

Javaslatok – Hitéleti képzések

- Érdemes lenne egységes szempontok alapján kialakított oktatói profilok készítése és elérhetővé tétele a kari honlapon.
- Egyes szakok képzési terve pontosításra szorul az alábbiak szerint:

Katolikus teológus osztatlan mesterképzési szak

- a KKK-nak megfelelően a képzési tervben is különüljön el az elméleti alapozó modul és a szakmai törzsanyag,

- a jelenleg 25 kredit értékű differenciált ismeretek (specializációk) ismeretkörei egyértelműen és szervesen kapcsolódjanak az adott specializációhoz.
Az akkreditációs határozatban előírt írásbeli beszámoló térjen ki annak bemutatására, hogy milyen kapcsolatban áll a Központi Papnevelő Intézetben folyó képzéssel (pl. közös kurzusok, hallgatói jogviszonyok jellege, milyen szerepet tölt be a Központi Papnevelő Intézet a képzés minőségbiztosításában stb.).

Hittanár-nevelőtanár tanárszak (osztatlan mesterképzés)

- a tanári felkészítés elemeinél a képzéssel párhuzamosan folyó pedagógiai, pszichológiai és tanítási gyakorlatok 2 kreditjét a másik szakon is vegyék figyelembe – az összes többi modul esetéhez hasonlóan,
- a nem tanári mesterszakot követő tanári mesterképzésben a tanári felkészítés 60 kreditjén belül a pedagógia, pszichológiai elméleti és gyakorlati ismeretek kreditértéke feleljen meg a rendeletben elvárt 28 kreditnek – pl. a szabadon választható sáv egy kredittel történő csökkentésével.

Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szak

- a 21 kreditnyi speciális ismeretek elnevezést pontosítani kell, mivel specializáció hiányában nem differenciált (speciális), hanem minden hallgató számára kötelező ismeretek elsajátításáról van szó,
- pontosítandó, hogy a megújult KKK-jú katekéta-lelkipásztori szakon végzett hallgatók milyen kreditbeszámítási feltételekkel jelentkezhetnek a hittanár – nevelőtanár mesterképzésre,

Katolikus közösségsszervező alapképzési szak

- a KKK-ban és a képzési tervben is módosítani kell a differenciált ismeretek elnevezést, hiszen az az ún. specializációs vagy szakirányos modulokra értendő, a szakon viszont nincs nevesített specializáció vagy szakirány, a differenciált ismeretek modul pedig minden hallgató számára kötelező.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Értékelés

A sztenderdhez és az irányelvekhez kapcsolódó területek megfelelően szabályozottak. Az ide tartozó intézményi szabályok naprakészek, nyomon követhetők a módosítások. A hallgatókat érintő szabályozási folyamatokban a hallgatók részvétele megfelelően biztosított. A jogorvoslat rendszere megfelelő, az elektronikus kérvénykezelő ebben a folyamatban hatékony eszköz.

A szabályozási keretek mellett a mérés értékelési eljárások közül az oktatói munka hallgatói véleményezése a vizsgált időszakban rendszeres volt, a felmérés folyamatának leírását, a kari

kérdőívek kérdéssorát és az eredmények publikálásának rendjét egy önálló szabályzat tartalmazza. Mind az oktatók, szakfelelősök, mind a hallgatók ismerik ezt az értékelési folyamatot, és az oktatók felé a visszacsatolás rendszere is működik.

Ehhez a sztenderdhez kapcsolhatók a „NEM teljesítette a tárgyat a félévben (egyesekek száma)”, „Adott tárgyat adott képzésen nem teljesített hallgatók” nevű NEPTUN szűrések, valamint az átlagok képzésenként való lekérdezése. Ezen adatok alapján az intézmény az értékelési folyamatokra jelez vissza, pontosabban a kari dékánja a tantárgyért, tantárgycsoportért felelős szervezeti egység vezetője felé. Az Önértékelésben megjelenő példák jól mutatják, hogy ez a gyakorlat mind időben – tehát a vizsgált időszak egészében –, mind az intézményben – tehát valamennyi karon – elterjedt, rendszeresen használt eszköz.

A Minőségirányítási eljárás- mérés, elemzés és fejlesztési dokumentum folyamatszinten szabályozott Hallgatói igény- és elégedettségmérés az egyetemi szolgáltatásokkal kapcsolatos igényeit és elégedettségét hivatott mérni, tehát a fenti eljárásokon kívül e sztenderdhez tartozó minőségügyi eljárás nem kapcsolható.

Az intézmény a sztenderd értelmezését a Minőségfejlesztési Programban rögzítette, a hozzá rendelt célok és feladatok azonban nem állnak összhangban az értelmezéssel, legfeljebb közvetett eszközöknek tekinthetők a sztenderd teljesülése szempontjából.

A tanulási eredmény alapú szemlélet érvényesítéséhez mindenekelőtt szükség lenne bementi kompetencia mérésre ahhoz, hogy a tervezett tanulási eredmények megvalósulásának, teljesülésének mérése lehetővé váljon. A hallgatók tanulási eredmény szemléletben történő előrehaladásának mérését támogatják a hivatkozott NEPTUN szűrések, azonban ez nem elegendő eszköz a hallgatóközpontú tanulási és tanítási ökoszisztéma kialakításához.

Az Önértékelés rögzíti, hogy az intézmény biztosít rugalmas tanulási útvonalakat, de nem derül ki egyértelműen, hogy az intézmény mit ért rugalmas tanulási környezet alatt: a rugalmasság milyen dimenziójában gondolkodnak, illetve milyen lehetőséget biztosít a kialakított tanulási környezet az idő és tér szabadságán túl az egyéni különbségek figyelembevételére (egyéni tanulási tapasztalatok, kognitív stílus, hátránykompenzálás, tehetséggondozás).

A rugalmas, innovatív tanulási és tanítási környezet kialakítását támogathatja a NEPTUN MS bevezetése. Az e-learning keretrendszer teljessé tételéhez az NMS képzésmenedzsmentrendszerhez – melyekkel a tananyagok, segédanyagok és bármilyen, az oktatáshoz köthető "objektumok" rendszerezésre, tárolásra kerülhetnek – szükséges virtuális szemináriumok lebonyolítására alkalmas rendszer, és tananyag, tartalom-menedzsment kialakítása is.

Javaslatok:

- A hallgatóközpontúság fogalmának intézményi értelmezése mellett, szükséges a tanulási eredmény alapú oktatás, tanulás, rugalmas tanulási környezet fogalmakat az intézmény oktatói körében értelmezni, és a létező intézményi értelmezéseket megosztani.

- A be- és kimeneti kompetencia mérés kereteit szükséges megteremteni, és az akkreditációs időszak végére ezen a területen bevett eszközöknek és módszereknek kell rendelkezésre állnia.
- Az e-learning rendszer informatikai- és programfejlesztése mellett szükséges a digitálisan elérhető tananyag állomány fejlesztése, az oktatási formától függetlenül.
- A hallgatók igényeinek felmérése szükséges a hallgatóközpontú tanulási és tanítási ökoszisztéma kialakításához, folyamatos és rendszeres bevonásuk javasolt.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Értékelés

A sztenderdhez és az irányelvekhez kapcsolódó területek megfelelően szabályozottak. A hallgatókat érintő szabályzatok (Felvételi Szabályzat, Tanulmányi és Vizsgaszabályzat, Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzat, Hallgatói Fegyelmi és Kártérítési Szabályzat, Hallgatói Jogorvoslati Szabályzat) minden év tavaszán felülvizsgálatra kerülnek. Az Oktatási és Tanulmányi Osztály (OTO) ennek keretében felveszi a kapcsolatot az EHÖK-kel, illetve az egyes karok oktatási/tanulmányi dékánhelyetteseivel, és tanulmányi adminisztrációs szervezeti egységeinek vezetőivel. A megelőző időszak jogszabályi változásaiból következő módosításokon kívül a gyakorlati tapasztalatok alapján szükségesnek ítélt módosító javaslatok is egyeztetésre kerülnek, és a közösen jóváhagyott – az EHÖK egyetértésével ellátott – javaslat kerül az ET elé, hogy a változások a következő tanévre – ahol releváns természetesen felmenő rendszerben – hatályba tudjanak lépni. Szabályzatmódosítások a tanulmányi adminisztráció visszajelzései alapján is történnek.

Az OTO Neptun szűréseket dolgozott ki, hogy az egyes mintatantervek szerint, az aktuális hallgatói létszámokat figyelembe véve mely kurzusokat, milyen mennyiségben szükséges meghirdetni ahhoz, hogy minden hallgató számára biztosítva legyen a mintatanterv szerinti előrehaladás lehetősége. A féléves kurzusmeghirdetéseket a kötelező és a kötelezően választható tárgyak esetében a karok tanulmányi/oktatási osztályai végzik a mintatantervek alapján. Ugyanezen osztályok végzik az egyes tantárgyak mintatanterv szerinti meghirdetésének előzetes ellenőrzését is. A karok tanulmányi/oktatási osztályai a Neptun rendszerben ellenőrző szűrések alkalmazásával figyelik, hogy a kurzusok a kari előírásoknak megfelelően vannak-e meghirdetve (pl. egy elméleti kurzushoz hány gyakorlati csoportot hirdethetnek meg, a minimum-maximum létszámok előírás szerintiek-e, a beállítások helyesek-e, ami alapján a későbbiekben az oktatói elszámoláshoz szükséges adatok lesznek kigyűjtve, ill. egyéb statisztikák készülnek). Ezek az ügyviteli folyamatok a hallgatók biztonságos előrehaladását szolgálják. A szűrések alapján előálló egyes időszakok adataink összevetésére vagy elemzés céljából történő kiértékelésére nem kerül sor.

Az önértékelés szerint a számonkérés formáját – pl. beszámoló, kollokvium – kötelező és kötelezően választható tárgyak esetén a mintatantervek tartalmazzák [vö. TVSZ 12. § (2) és TVSZ 33. § (5)], amelyeket a kari tanácsok határoznak meg. A vizsgára bocsátáshoz szükséges félévközi tanulmányi követelmények, az értékelési és osztályozási kritériumok meghatározása elsősorban a tantárgyfelelős oktató feladata. Mint ahogyan arra az ESG 1.2. és 1.9. is utal a jelentés, a tantárgyfelelős/szakfelelős feladata nem definiált a Szervezeti és Működési Szabályzatban.

Az intézmény a bölcsészettudományi, a társadalomtudományi, illetve a műszaki és informatikai képzési területen is rendelkezik kettős és közös képzési együttműködésekkel, amelyek keretében az adott képzések tantervei összehangolásra kerülnek a partnerintézmény megfelelő képzéseinek tanterveivel, így a kreditátvitel lényegesen egyszerűbbé válik.

A sztenderd teljesüléséhez az intézményi szabályozási környezet megfelelő alapot jelent. A hallgatói életút követése egyrészt jelenti az e területen alkalmazott intézményi szabályzók célnak való megfeleléség-vizsgálatát (szabályzó a szabályozott területen, betölti a funkcióját), másrészt a felvételtől az oklevél megszerzéséig terjedő időszakban a folyamatos és rendszeres adtagyűjtést a hallgató előmeneteléről, haladásáról. Ebben a tekintetben előre mutatóak az alkalmazott intézményi eszközök, a különböző NEPTUN szűrések. A szűrések rendszeresítése, a szűrési pontok, a vizsgált időszakok rendszerének kialakítása biztosítja, biztosíthatja azt a háttérrel, hogy a hallgató előmenetelében a kritikus pontok, még a lemorzsolódás előtt azonosításra kerüljenek. Az ezen a területen végzett adatgyűjtés mind az ESG.1.3, mind az ESG 1.9 pontjához olyan információkat nyújt, amelyek a képzés tartalmi vagy tanítási módszertani változását eredményezhetik, éppen annak érdekében, hogy a hallgató előrehaladása zökkenőmentes legyen.

A Minőségfejlesztési Programban a sztenderd értelmezés részben folyamat és szabályozási szinten rekedt, másrészt a hozzá rendelt célok közvetett eszközöknek tekinthetők a sztenderd teljesülése szempontjából, de maga a hallgatói életút követésének intézményi rendszere nem jelenik meg. Még azok az elemek sem jelennek meg, amelyekkel a látogatóbizottság is találkozott.

Habár a tanulmányi adminisztrációban részt vevő személyeket az Egyetem honlapjának belépésköteles oldalán elhelyezett, részletesen kidolgozott leírások és eljárásrendek segítik az egységes tanulmányi rendszer használatának elsajátítását illetően, továbbá az OTO egyéni betanításokat és csoportos továbbképzéseket is biztosít, indokolt az érintettekkel az elvégzett ügyviteli folyamatok azok minőségfejlesztő, minőségbiztosítási összefüggéseit is részletesebben megismertetni.

Javaslatok

- A hallgatói előrehaladás kapcsán végzett szűrések időszakainak megállapítása és az adatok összevetése, elemzése a lemorzsolódás megelőzése érdekében.

- A tanulmányi adminisztrációban részt vevők számára az ügyviteli folyamatok minőségbiztosítási, minőségfejlesztési összefüggéseinek részletes megismertetése.

ESG 1.5 Oktatók

Értékelés

Az intézmény Minőségfejlesztési programjában a 2020–2023 közötti időszakra az oktatóikutatói utánpótlást, az oktatók nemzetközi tapasztalatszerzésének erősítését, további külföldi oktatók bevonását, és az oktatói követelményrendszer megújítását határozta meg. Ezeket a célokat összeköti az a követelmény, hogy az oktatói állomány összetétele magasan képzett, a katolikus szellemiség és a tudomány művelése mellett elkötelezett oktatói, kutatói állomány biztosítása. A látogatás során elkötelezett és az intézmény Küldetésnyilatkozatával, minőségfejlesztési irányait ismerő, azokat támogató oktatói közösséget ismert meg a látogatóbizottság.

A Minőségfejlesztési program ezen pontjához tartozó feladatok rendszerében a foglalkoztatási szabályozók megújítása, teljesítményértékelési és -ösztönzési rendszer bevezetése, a kiválasztás folyamatának rögzítése, és az OMHV nyomán oktatókat érintő következtetések levonására alkalmas elemzések készítése szerepel. Ezek a célok is jól tükrözik, melyek ezen a területen a fejlesztési irányok és egyben jelzik, hogy kari szinten eltérő módszerekkel, eltérő „szokások” és gyakorlatok mentén működik akár az oktatói teljesítményre való visszajelzés, akár egyéb oktatási tevékenység értékelése.

Intézményi szinten a 2020-2025 stratégiai dokumentum tartalmaz oktatókra vonatkozó diagramokat, de intézményi szinten nincs rendszeres oktatói összetétel-elemzés, azok is szintén a karokon különböző módszerek mentén és eltérő rendszerességgel történnek meg. Az egyes karok között a már kialakított gyakorlatok megosztása ezen a területen sem jellemző, a Jog- és Államtudományi Karon egy összetett oktatói tükör áll rendelkezésre pl. az oktatók értékeléséhez.

Az intézményben összehangolt, egységes elvek alapján működő oktatói teljesítményértékelési rendszer kiépítése szükséges azzal, hogy minden karnak a képzési területi sajátosságait meghagyó értékelési blokkokat javasolt kialakítani. Az egységes értékelési elvek kidolgozásába, valamint a képzési területi értékelési szempontok kialakításába szükséges az oktatók bevonása, és ezen a területen szükséges olyan rendszeres mérések és elemzések végzése, amelyből egyrészt az értékelési folyamatok eredményességére, másrészt ezen a területen a stratégiai és minőségfejlesztési programban meghatározott célok, feladatok, eredmények elérésére kap visszajelzést.

Az 1.3 pontra figyelemmel fontos kiemelni, hogy az oktatók tekintetében az ESG sztenderd a kiszámítható szabályozás mellett a minőségbiztosítási folyamatokban azt várja az intézménytől, hogy olyan fejlesztési és támogatási rendszert működtessen, amelyben az oktató a

hallgatóközpontú és tanulási eredmény-alapú oktatásra képessé válik, abban fejlődni tud. A MAB az intézményi látogatást megelőzően az oktatók körében végzett kérdőíves felmérést. Ennek alapján a válaszadók 43%-a nyilatkozott úgy, hogy nincs az oktatóknak sem módszertani, sem egyéb továbbképzése, és a válaszadók 50%-a nem tudott arról, hogy volt-e bármilyen módszertani fejlesztés az elmúlt 5 évben az intézményben. Arra kérdésre, hogy „Ismeri-e tanulási eredmény (LeO) alapú megközelítést?” a válaszadók 59%-a nemmel felelt, és a válaszadók 87%-a nem tudta, hogy történt-e ilyen tanulási eredmény alapú fejlesztés az elmúlt 5 évben az intézményben. Ezek a visszajelzések azt mutatják, hogy az intézményben a tanulási eredményalapú szemlélet, rugalmas tanulási környezet, tanulás és tanítás interaktív kapcsolat megvalósításához komoly módszertani fejlesztés és képzés szükséges.

A foglalkoztatásra vonatkozó szabályrendszerek elérhetőek, az oktatók számára megismerhetőek. A MAB látogatást megelőzően végzett oktatói felmérés alapján a válaszadó oktatók 57%-a rendelkezik egyetemi tanári címmel, 79%-uk habilitált és 33%-uk rendelkezik MTA doktora címmel. A karokon az egyes képzési területeken eltérő a foglalkoztatástípus szerinti megoszlás, de összességében az intézményben a főállású oktatók száma megfelelő.

Az oktatók nemzetközi tapasztalatszerzésének erősítése, valamint további külföldi oktatók bevonása mint stratégiai cél tükrében rendkívül alacsony az oktatói mobilitás.

Javaslatok

- Javasolt az oktatók igényein alapuló módszertani és pedagógiai, digitális készségfejlesztő rendszeres képzések szervezése.
- Javasolt az oktatói összetétel elemzések intézményi gyakorlatának összegyűjtése, intézményi rendszer kialakítása ezen a területen.
- Az oktató teljesítményértékelés kari gyakorlatának összegyűjtése, rendszerezése, és a stratégiában és minőségfejlesztési programban meghatározott célokra figyelemmel intézményi szinten a teljesítményértékelés rendszerének kialakítása szükséges.
- Javasolt az oktatók nemzetközi területen való fejlesztéséhez a teljesítményértékelés és ösztönzők rendszerébe a nemzetközi oktatási tevékenységben való részvételt előnyként beemelni.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Értékelés

Az intézmény 2020–2025-re elfogadott stratégiában a hallgatói szolgáltatási tématerülethez rendelt irányelv „a kari szinergiákat kihasználó hatékony szolgáltatási pool összeállítása, működtetése”.

Az itt megfogalmazott célokból látható, hogy az intézmény a kari szinteken megjelenő szolgáltatási elemek egységesítését, intézményi szintű összehangolását tűzte ki a következő 5 éves periódusra.

A karokon elérhető és eltérő szolgáltatások, tanulástámogatási humán- és infrastrukturális eszközök laza rendszereként lehet azonosítani a vizsgált időszakban ezt a területet. Az egyes kari egységekben működő támogatási és szolgáltatási formák az adott egységben történő működésének minőségbiztosítási szempontból való követése, mérése nem valósult meg. Az látható, hogy a bevált, bevett támogatási és szolgáltatási formák legalább mint példák, jó gyakorlatok a stratégiában is megjelennek.

Az intézmény 2020–2023. ciklust érintő Minőségfejlesztési programja célként rögzíti a hallgatói szolgáltatások minőségének és hallgatói tanulástámogatás feltételeinek fejlesztését. A sztenderd intézményi értékelése nem határozza meg a tanulástámogatás és szolgáltatási portfólió intézményspecifikus elemeit. A feladatok, tevékenységek és folyamatok, az azokhoz rendelt felelősök kijelölése megtörtént, azonban az eredményességet szolgáló, a feladatokhoz társuló minőségbiztosítási folyamatok nem meghatározottak. Az intézményi folyamatközpontú gondolkodás e sztenderd vonatkozásában is megjelenik. A szabályok és folyamatleírások elkészülnek, a mérés-értékelési rendszer és annak eredményei nem láthatók.

A piliscsabai képzési helyszín felszámolása, egyetemi campus fejlesztés, a hallgatói szolgáltatásokhoz nyújthat egy olyan modern háttérrel, ami számos oktatásszervezési- és igazgatási kérdésre is kihatással lehet, és hozhat eredményeket a hallgatóközpontú szolgáltatások tekintetében, valamint létező infrastrukturális problémát megoldhat (kollégium az egyetemi szintű hallgatói és doktorandusz érdekképviselőt önálló irodával nem rendelkezik, a Bölcsész- és Társadalomtudományi Karon a sportolás lehetősége korlátozott, piliscsabai kampusz működése nem biztosítja a hallgatók megfelelő szintű kollégiumi ellátását).

Ebben a témakörben szükséges érinteni a hallgatói képviselőt, a hallgatók közéleti aktivitásának kérdését.

A hallgatók aktivitása, egyetemi közéletben való jelenléte az intézmény megítélése szerint sem éri el a kívánt szintet. A hallgatók általánosságban elégedettek. Az oktatókkal való közvetlen kapcsolat a hallgatók nagyobb populációjában biztonságérzetet és kiszámíthatóságot közvetít, így az érdekképviselőt ellátó Hallgatói Önkormányzat szerepe nem fajsúlyos, funkciója hallgatói szemmel nem azonosított.

A hallgatói érdekképviselőt mind kari, mind pedig intézményi szinten szervezett formában megvalósul, a hallgatói képviselőt az intézményi és kari legfőbb döntéshozatali szinten 1-1 fővel biztosított. A jogszabályi követelmények teljesülése mellett azonban a döntések előkészítésében a hallgatók csupán eseti jelleggel kerülnek bevonásra. Az intézmény, illetve a karok vezetősége aktuálisan jó kapcsolatot ápol a hallgatói képviselőkkel, eseti jelleggel konzultálnak és meghallgatják a Hallgatói Önkormányzat véleményét, bár ezek a

véleménycserék rendszeresített jellegének hiánya megnehezíti a konszenzus alapú együttműködést. A közelmúltban szoros egyeztetés zajlott például a HÖK választások online lebonyolítása, valamint a jelenlegi járványhelyzetben való kényszerű távoktatás kapcsán is.

Az intézmény hallgatóinak számos külföldi mobilitási lehetőség áll a rendelkezésükre, a részvételi arány azonban rendkívül alacsony. A MAB intézményakkreditációhoz kapcsolódó hallgatói kérdőívét kitöltők 94%-a nem vett részt külföldi mobilitási programban. A nemzetközi tapasztalatszerzést az intézmény szociális kiegészítő támogatással is igyekszik támogatni, valamint félévente tájékoztató eseményeken próbálja előmozdítani a mobilitási kedvet. Bár a hallgatók részéről kimagasló igény nem mutatkozik a külföldi tanulási programokban való részvételre, a HÖK-nek fontos feladata ezen a területen is közreműködni az eredményesség érdekében.

Bár nyelvi lektorátus működik a JÁK-on, ITK-n és HTK-n, a hallgatói panelben elhangzottak és a kérdőívre adott válaszok alapján a hallgatók korlátozottan ítélik a hozzáférhető nyelvtanulási lehetőségeket és az ezekkel kapcsolatos elérhető információkat.

Javaslatok

- Javasolt az intézmény számára, hogy a döntéselőkészítés folyamataiba érdemben vonja be hallgatókat, valamint rendszeresítse az intézményi/kari vezetők és hallgatói képviselők közötti egyeztetéseket. Megfontolandó az Egyetemi Tanácsban, illetve a Kari Tanácsokban jelen lévő egy-egy hallgatói delegált arányának a növelése. Ezen felül szükséges a Hallgatói Önkormányzat rendelkezésére álló infrastruktúra bővítése, a megfelelő munkakörülmények biztosítása.
- A hallgatói szolgáltatások közül a budapesti telephelyű kollégium, az elérhető sportolási lehetőségek, a változatos és könnyen hozzáférhető étkezés, és az ingyenes nyelvtanulás rövid távon a valós hallgatói szükségletek mentén megoldandó kérdések. Hosszú távon a szolgáltatások és támogatási formák működéséről rendszeres mérés, visszacsatolás, és elemzett értékelés szükséges.

ESG 1.7 Információkezelés

Értékelés

A globális és szervezeti egység szintű döntések megalapozásához az Önértékelés az országos és regionális, valamint lokális adatok felhasználást említi. Előbbi csoportba a hatályos joganyagokat, kormányzati döntések és stratégiák háttéranyagait, demográfiai és munkaerőpiaci adatokat, míg utóbbiba az intézmény működése során keletkező adatokat sorolják.

A minőségügyi rendszer 2019-es átalakítása következményeként, az azt megelőző időszak működéséről, szabályozási eljárásairól töredezett információk álltak a Bizottság rendelkezésére.

A felülvizsgálati időszakra vonatkozó stratégiai irányokat és akcióterveket tartalmazó Intézményfejlesztési Terv időarányos teljesítésének értékelésére az időszak felénél, 2018-2019 között, IFT monitoring eljárás keretében került sor. Ennek koordinálását az akkor még működő Központi Stratégiai Minőség- és Projekfejlesztési Osztály (KSMPO) látta el.

Az Egyetem honlapjának Minőségbiztosítás menüpontjában a vizsgált időszak számos belső adatgyűjtésének anonimizált, aggregált eredményét nyilvánossá tette. Így például több évre visszamenőleg elérhetők OMHV és Gólyafelmérés eredmények, hallgatói motivációs vizsgálatok, végzettek, friss diplomásokra vonatkozó adatok, DPR elemzések. A kari vonatkozású eredmények hasonló módon, egyes karok honlapjain is megjelennek.

A 2019-ben elindult megújítás a minőségbiztosítási rendszer információgyűjtési- és elemzési feladatokban betöltött szerepét – részben a különböző minőségügyi eljárásokban szabályozott módon – megerősítette. A feladatok végrehajtásának szervezeti felelőse a Minőségbiztosítási és Jogi Osztály lett. Az átalakított minőségügyi rendszer információkezelési hatékonysága a bevezetés óta eltelt idő rövidsége miatt a működés tényleges gyakorlata érdemben még nem ítéltető meg. Az Önértékelés és a látogatás tapasztalatai azonban adhatnak támpontot ahhoz, hogy a Bizottság az egyes területekkel kapcsolatosan támogató, segítő javaslatokat fogalmazzon meg.

A Stratégiai irányelvek és célok dokumentumban (2020-2025) a stratégia megvalósításának részletei – részben a dokumentum terjedelmére visszavezethető okok miatt – a felülvizsgálati időszakot lefedő Intézményfejlesztési Tervnél kevésbé kidolgozottak. Az Intézményfejlesztési Terv táblázatos formában még megad a fejlesztési területekhez illetve karokhoz rendelt „lehetséges mutatószámokat” (9. melléklet), ugyanez a Stratégiai irányelvek és célok dokumentumban a „karok stratégiai elképzelései” alcím alatt jelenik meg, mutatószámok és célértékek megnevezése nélkül. Az operacionalizálás hiánya mérési és értékelési bizonytalanságokat, problémákat eredményezhet. Mindez felveti annak újragondolási igényét, hogy a támogató alrendszerek által nyújtott szolgáltatások – beleértve a minőségbiztosítási rendszer működését is – milyen módon kapjanak hangsúlyosabb szerepet az intézményi stratégia és a fejlesztési elképzelések teljesülésének nyomon követésében.

A minőségbiztosítási szabályzat részletesen rendelkezik a mutatószámok típusairól, rögzíti, hogy a mutatószámok vizsgálatára munkaterv készül, az erről szóló jelentést – az Egyetemi Minőségbiztosítási Bizottság véleményével együtt – a rektor kapja meg. Ugyanakkor egységes, a stratégiai időszakot átfogó mutatószám-rendszert a szabályzat nem nevesít. Erre vonatkozóan a látogatás panelbeszélgetései sem adtak megfelelő támpontot. A Minőségfejlesztési programban megjelölt célkitűzések kapcsolódása a stratégiai célokhoz nehezen azonosítható, a megadott indikátorok megválasztása és mérhetősége esetenként kétséges.

Hiányérzetet keltő, hogy Mérés, elemzés, fejlesztés címet viselő Minőségirányítási eljárás nem tartalmazza a külső partneri visszajelzések gyűjtésének és értékelésének szabályozását. A szabályozási hiányosság ellenére, a külső partnerekkel történő kapcsolattartás gyakorlatára az Önértékelés több helyen utal (pl. szakmai gyakorlók helyek kapcsán, ESG II.1, 4 pont). Ezen a területen markáns kari sajátosságok jelennek meg. Intézményi szinten megjelenő, külső partneri visszajelzésre irányuló adatgyűjtés, illetve ennek folyamata nem látható, nem azonosítható.

A nyilvántartást és adatkezelést több információs rendszer támogatja. Ezek körében az Önértékelés az Alfresco-t, a Poszeidont-t, a SAP-ot, a NEXON-t, a Neptunt és az AVIR-t (Adattár alapú Vezetői Információs Rendszer) említi. Ez utóbbi segítségével, az Önértékelés beszámolója szerint, előre definiált elemzések, ad hoc lekérdezések érhetők el. A panelbeszélgetések során a Bizottság azt a visszajelzést kapta, hogy a rendszer nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, és jelenleg az intézményben integrált vezetői döntéstámogató rendszer nem működik. A Stratégiai irányelvek és célok dokumentumban megfogalmazott intézményi cél, mellett vezetői döntés támogató rendszer működésének hiányát rendezni szükséges².

Az adat- és információbiztonság szervezeti felelőse a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság szervezeti keretében működő Informatikai Osztály. A honlapon is elérhető széles körű, adatkezelési és információbiztonsági szabályozás a GDPR követelményeket is kielégíti. Az Minősbiztosítási és Jogi Osztály szervezetében, a honlapon megadott elérhetőséggel, adatvédelmi feladatokkal megbízott munkatárs dolgozik.

Az információkezeléssel kapcsolatba hozható egyes eljárások dokumentumokkal alátámasztottak, pl. az IFT monitoring, a felülvizsgálati időszak nyilvánossá tett felmérései, ugyanakkor más eljárások tartalma pl. minőségfejlesztés tervezése, dokumentáció hiányában nem ítélt meg. A mérések és visszajelzések eredményeinek nyilvánossága tekintetében a karok nem követnek egységes gyakorlatot, ezek az adatok nem minden kar honlapján érhetők el. A látogatás során sem volt egyértelműen tisztázható, hogy a felmérések eredményeit milyen szabályozott eljárások keretében csatolták vissza, és ennek eredményeiről az érintettek hogyan értesültek.

Java

- A célkitűzések operacionalizálása által nyújtott lehetőségek újragondolása a stratégiai monitoring eszköztárának bővítése céljából.
- A stratégiai tervezési időszakon átívelő, az intézmény meghatározó működési területeit lefedő kulcs-indikátorok kialakításának és bevezetésének mérlegelése.
- Az intézmény eredményes működésében érdekelt felek (munkatársak, hallgatók, külső partnerek) fokozott bevonása az információgyűjtés folyamatába, a mérést követő visszacsatolási és fejlesztési folyamatokba.

² „Kiemeljük még a vezetői információs rendszer, illetve a kontrollig rendszer megfelelő kialakításának fontosságát is, melynek döntéstámogató szerepe az egész intézmény proaktív és gyors reakció idejű, azaz minőségi menedzsmentjének egyik kulcsfontosságú sikertényezője”

- Javasolt erősíteni a vezetői döntéstámogatás eszköztárát, beleértve a vezetők felé irányuló adatszolgáltatási tartalmak és eljárások meghatározását, az informatikai eszközökkel történő megoldások lehetőségének mérlegelését.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Értékelés

Az intézmény a honlap tartalmának kialakítása során az egyetem szellemiségéhez is alkalmazkodó formai és vizuális megjelenítésére törekszik a kari sajátosságok megjelenítésével. A honlap kezelésével kapcsolatos egyes hatásköröket az SZMSZ rögzíti. A központi és a kari honlapok tartalmának ellenőrzése és jóváhagyása a Stratégiai és Kommunikációs Osztály feladata, azonban a felelős szervezeti egységek maguk is ellenőrzik a hozzájuk tartozó információk aktualitását.

Az egyetem működésére vonatkozó szabályzatok, testületi döntések az érintettek számára elérhetők az intézményi honlapon. A felvételi eljárásról és követelményekről, az eljárási díjakról, a megszerezhető képesítésekről és az oklevél kiállításáról karonként érhetők el információk. Az intézményi honlapon elérhetők a képzési programok, a tantárgyi követelmények azonban nem minden esetben érhetők el (tanszékenként eltérő) és a közzététel formája, az elérés útja is különböző. Ez igaz az angol nyelvű honlapra, azon belül az idegen nyelven oktatott tantárgyakra is.

A közérdekű információk nyilvánossá tétele az intézményi honlapon és külső szervezetek honlapjain valósul meg. Az intézmény a tanterveket nyilvánosan elérhetővé teszi a honlapon. Az egyetem fokozott jelenlétre törekszik a közösségi média felületein.

Intézményi szinten érhetők el a DPR, az OMHV, a frissdiplomás felmérés, a Gólyafelmérés és a hallgatói motivációs vizsgálat eredményei. Ezen felül a felmérési terv tartalmazza a lemorzsolódás vizsgálatot, a munkatársi elégedettség mérést, a tehetséggondozás hatékonyságának mérését, az ERASMUS program hatékonysági vizsgálatát, melynek eredményei nem érhetők el nyilvánosan.

A testületi szervek összetételére vonatkozó adatok és az ülések során készített feljegyzések az egyetemi polgárok számára nyilvánosan hozzáférhetők.

Az intézmény partnerei (különösen: szakmai gyakorlóhelyek, duális képzési partnerek, hallgatói mobilitás és csereprogramok fogadóintézményei) nem minden esetben azonosíthatók a honlapon, megadott linken csak esetenként elérhetők.

Javaslatok

- Javasolt az arculati kézikönyv megújítása keretében egy egységesebb, áttekinthetőbb weblap struktúra kialakítása.

- Szükséges a tantárgyleírások és a tantárgyi követelmények egységes formában való közzététele valamennyi meghirdetett magyar és angol nyelvű kurzus esetében.
- Az intézmény partnerei (különösen: szakmai gyakorlóhelyek, duális képzési partnerek, hallgatói mobilitás és csereprogramok fogadó intézményei) mind a magyar mind az angol nyelvű honlapon legyenek egy megadott linken keresztül elérhetőek valamennyi kari honlapon.
- A felmérési tervben szereplő valamennyi mérési eljárás elemzéseinek közzététel szükséges.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság akkreditációs gyakorlatán kívül a hittudományi képzéseit magában foglaló Hittudományi Karán érvényesíti az Agenzia della Santa Sede per la Valutazione e la Promozione della Qualità delle Università e Facoltà ecclesiastiche (AVEPRO) irányelveit („AVEPRO Guidelines 2019”). Ennek érdekében az Egyetem minőségbiztosítási szabályzata egyedi rendelkezéseket tartalmaz a Hittudományi Kar, valamint a kar dékánja tekintetében, melynek való megfelelést az intézmény következetesen biztosítja.

Önként vállalt további külső minőségbiztosításként érvényesített gyakorlatot jelent a Károli Gáspár Református Egyetemmel együttműködésben kölcsönösen megvalósított audit rendszere, melynek keretében a résztvevő felek kölcsönösen évente értékelik minőségbiztosítási gyakorlatukat, erős és fejlesztendő pontjaikat. A megoldás 2019 óta jelent gyakorlatot, így a Bizottság a 2020. évi audit tapasztalatát tudta megfigyelni.

Az AVEPRO minőségértékelési szempontjainak (Hittudományi Karon kívüli) beemelése intézmény minőségbiztosítási tevékenységébe elősegítheti a 1.1. pontban leírt ESG sztenderdek intézményi küldetés azonos értelmezését.

A Károli Gáspár Református Egyetemmel kötött együttműködés alapján még nem megítélhető ez a külső értékelési folyamat. Amennyiben a külső értékelés a formalitást meghaladja majd és a tevékenység rendszeres lesz, sok hasznos eredményt adhat a fejlesztések területén.

V. Az intézmény / képzési terület szakmai tudományos tevékenysége

Jelen fejezet összeveti az intézmény stratégiai céljainak, küldetésének teljesülését, továbbá a minőségbiztosítás és -fejlesztés tevékenységet a tudományos és képzési kiválóság, valamint a társadalmi hasznosság hármasság területén elért eredményekkel. Az intézményi önértékelési jelentés, a kapcsolódó dokumentumok és az online konzultációk alapján történik a minőségfejlesztés, illetve átfogóbban a magas színvonalú minőségkultúra megteremtésével és fenntartásával kapcsolatos fontosabb befolyásoló tényezők értékelése és azonosítása.

Tudományos kiválóság

Az értékelés alapja, az Önértékelés mellett, az intézmény 2020–2023-as időszakra vonatkozó Minőségfejlesztési Programja, valamint az Oktatási Hivatal eredményorientált képzés („learning outcome – „LeO”) bevezetésével kapcsolatos irányelvei. Az intézmény szakmaitudományos eredményességének vizsgálata (elsősorban publikációs teljesítménye) hazai és nemzetközi kontextusban valósult meg.

A hallgatóbarát oktatási és tudományos tevékenység intézményes minőségbiztosításának sikerét jól mutatja a hazai felsőoktatási intézményeknek a HVG legfrissebb rangsorában elért és elismerendő negyedik helyezés.

Mindazonáltal, a 2020–2023-es Minőségfejlesztési program sikeres megvalósítása - csökkenő hazai hallgatói létszám és a felsőoktatási intézmények közötti verseny intenzitásának erősödésének kontextusában – igényli az „új oktatási és tudományos fejlődési pályák” keresését. Ennek egyik lehetséges ösztönzője lehet az intézmény oktatási, és főleg a kutatási teljesítmények nemzetközi láthatóságának markánsabbá tétele a minőségbiztosítás *professzionális* jellemzőinek erősítésével. Ebben a perspektívában, a 2020–2023-as minőségfejlesztési program innovatív. A dokumentum, a minőségügy gondozás jelenleg domináló „dokumentáció- és szervezetcentrikus” kezelésén túl, annak „professzionális” vonásainak erősítését, azaz a „folyamat- és eredményorientált” minőségbiztosítást javasolja az intézmény stratégiai dokumentumában.

A „PPKE Stratégiai irányelvek és célok (2020–2025)” c. dokumentum a következő tíz hazai versenytársat említi: „a jelenleg azonos képzéseket kínáló intézményeket alap, mester, osztatlan szakokon vizsgálva az alábbi versenytársak azonosíthatók: Eötvös Loránd Tudományegyetem, Debreceni Egyetem, Eszterházy Károly Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem, Miskolci Egyetem, Nyíregyházi Egyetem, Pannon Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Széchenyi István Egyetem, Szegedi Tudományegyetem.”

Az intézmény versenytársak viszonylatában történő jövőbeni pozíciójának javítása feltételezi – egyebek mellett – a publikációs teljesítmények diszciplínák szerinti azonosítását. Egyik lehetséges módszer a nemzetközi minősítéshez szükséges „minimális publikációk számának (db)” – ami a nemzetközi pozíciók mérésének egyik legfontosabb mutatója – vizsgálata. A nemzetközi egyetemi rangsor-értékelések egyik gyakran használt eszköze a „*Times Higher Education*” (*THE*), amely a minimális publikációs követelményeknek való megfelelést is jelzi.

A következő táblázatban a magyar felsőoktatási intézmények 11 tudományterület szerinti minimális publikációs követelményei szerepelnek a MAB által vizsgált időszakra (2015 – 2019) vonatkozóan.

A 18 értékelt magyar egyetem rangsorában, az intézmény csupán egyetlen hivatalosan azonosított versenytársát, az Eszterházy Károly Egyetemet előzi meg – a nála kedvezőtlenebb pozícióban lévő Nemzeti Közszolgálati Egyetemet és Budapesti Gazdasági Egyetemet nem

tekintik versenytársnak. (A versenytársaknak megjelölt egyetemek adatai „bold” jelöléssel szerepelnek.) (1. sz. táblázat)

1. Times Higher Education (THE) egyetemi rangsor egyik minimum követelményének megfelelése a magyar felsőoktatási intézmények esetén 2015 és 2019 között

	Tudomány- terület	Arts and Humanities	Business and Economics	Clinical, pre- clinical and health	Computer Science	Education	Engineering and Technology	Law	Life Sciences	Physical Sciences	Psychology	Social Sciences	Össze- sen	Megjegyzés
	Minimális publikációk száma (db)	250	200	500	500	100	500	100	500	500	500	200	1 000	
1	MTA ³³	590	315	2 718	1 303	85	3 209	98	3 647	8 865	411	854	22 095	Nem egyetem.
2	BME	261	207	605	2 094	80	4 444	11	567	4 191	121	426	13 007	QS, THE, ARWU listákon szerepel.
3	ELTE	694	115	1 137	725	87	899	63	1 504	4 076	511	588	10 399	QS, THE, ARWU listákon szerepel.
4	SZTE	210	107	2 597	620	51	978	38	1 631	2 551	158	248	9 189	QS, THE, ARWU listákon szerepel.
5	DE	157	130	2 139	459	52	781	21	1 956	2 536	77	314	8 622	QS, THE, ARWU listákon szerepel.
6	SE	21	32	4 855	94	30	249	5	1 783	446	272	86	7 873	THE, ARWU listákon szerepel.
7	PTE	139	115	2 020	212	13	432	32	1 096	928	168	236	5 391	QS, THE listákon szerepel.

³ Rövidítések: BGE= Budapesti Gazdasági Egyetem; BME= Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem; CEU= Közép-európai Egyetem; CORVINUS= Budapesti Corvinus Egyetem; DE= Debreceni Egyetem; EKE= Eszterházy Károly Egyetem; ELTE= Eötvös Loránd Tudományegyetem; MTA= Magyar Tudományos Akadémia; ME= Miskolci Egyetem; NKE= Nemzeti Közszolgálati Egyetem; PE= Pannon Egyetem; PPKE= Pázmány Péter Katolikus Egyetem; PTE= Pécsi Tudományegyetem; SE= Semmelweis Egyetem; SZE= Széchenyi István Egyetem; SZIE= Szent István Egyetem; SZTE= Szegedi Tudományegyetem.

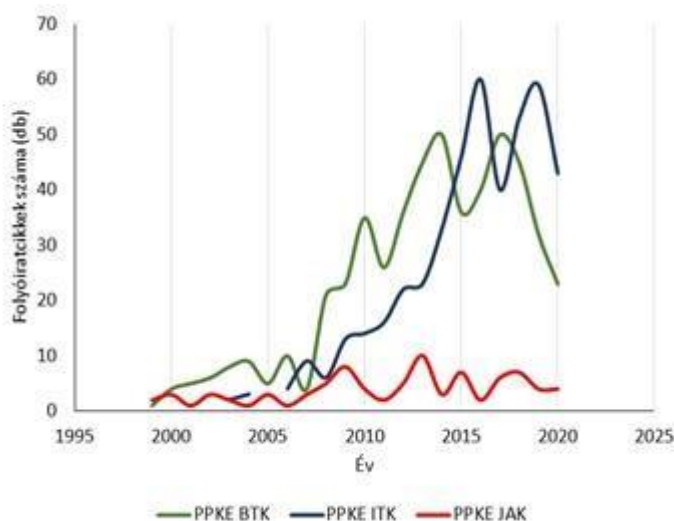

	Tudomány- terület	Arts and Humanities	Business and Economics	Clinical, pre- clinical and health	Computer Science	Education	Engineering and Technology	Law	Life Sciences	Physical Sciences	Psychology	Social Sciences	Össze- sen	Megjegyzés
	Minimális publikációk száma (db)	250	200	500	500	100	500	100	500	500	500	200	1 000	
8	SZIE	30	120	361	31	9	266	4	1 482	578	10	116	3 007	QS, THE listákon szerepel.
9	ÓE	7	41	146	710	38	719		35	739	5	43	2 483	
10	PE	65	67	164	199	22	626	1	375	842	22	77	2 460	
11	CEU	438	219	164	85	22	82	70	113	313	156	761	2 423	
12	CORVINUS	82	509	149	145	24	134	33	270	327	37	457	2 167	QS, THE listákon szerepel.
13	ME	47	68	84	172	10	759	9	55	647	4	62	1 917	QS, THE listákon szerepel.
14	SZE	18	51	104	279	5	262	10	82	277	16	100	1 204	
15	PPKE	99	33	153	175	8	257	15	87	218	34	76	1 155	
16	EKE	22	19	26	47	12	38	3	141	176	14	44	542	
17	NKE	15	28	33	22	6	37	26	9	80	6	84	346	
18	BGE+	10	83	7	11	8	21	3	13	35	3	47	241	
	Összesen	2 905	2 259	17 462	7 383	562	14 193	442	14 846	27 825	2 025	4 619	94 521	
		Teljesíti a minimumot.												
		Nem teljesíti a minimumot.												

(Forrás: Sasvári Péter (2020) Nemzeti Közszerológati Egyetem empirikus vizsgálata a Scopus indexáló szervezet és a nemzetközi rangsorok (QS, THE) szempontjából, Miskolc, 9 – 10. o (nem publikált tanulmány, a THE értékelési szempontjait az 1. sz. Függelék tartalmazza)

Tanulságos továbbá a következő – az 1. ábra – amely az intézmény három karának – Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kar (BTK), Információs Technológiai és Bionikai Kar (ITK), Jog- és Államtudományi Kar (JÁK) – publikációs teljesítményének differenciáltságát jelzi a 2000–2020-as periódusban. (Megjegyzés: Sasvári Péter, NKE, számításain alapul. 2020.11.08.)

1. Ábra A Scopus által indexelt közlemények a PPKE a PPKE BTK, ITK és JÁK megoszlásában: 1995 – 2020

PPKE nemzetközi összehasonlításban: a Visegrádi 4 országok példája

Nemzetközi összehasonlítás céljából kizárólag a V4 országok felsőoktatási intézményeit hasonlítottuk össze tudományterületi besorolás és az összes publikációs tekintetében. A V4 országok 52 egyetemét és 14 tudományterületét tartalmazó táblázatban – amelynek közlésétől, terjedelmi okok miatt eltekintünk – 17 cseh, 17 lengyel, 9 magyar és 6 szlovák egyetem szerepel. Az első tíz egyetem között 4 cseh és 6 lengyel egyetem található. Magyar és szlovák egyetem ebben a csoportban hiányzik. Az utolsó tíz egyetem között 4 cseh, 3 magyar és 2 szlovák található, ebben a kategóriában például lengyel egyetem nem szerepel. A lengyel és a cseh egyetemek magyar felsőoktatási intézményekkel összehasonlított jobb teljesítményének egyik legfontosabb magyarázata: a cseh egyetemek 2005-től, a lengyel egyetemek 2007-től töreksenek a kiválóság nemzetközi pozícióinak javítására. A szlovák egyetemek is ezt az utat követik. Például a szlovák oktatási minisztérium évi 160 millió eurót fordít a nemzetközileg minősített szakfolyóiratokban való publikációk honorálására. (Pozitív hazai példát is idézhetünk, például a Miskolci Egyetem (ME) mérnöki és technológiai tudományok terén – öt év alatt – bekerült a világ első 800–1000 egyeteme közé. (Sasvári Péter (2020) Nemzeti Közszoigálati Egyetem empirikus vizsgálata a Scopus indexáló szervezet és a nemzetközi rangsorok (QS, THE) szempontjából, Miskolc, 6–8. o. (nem publikált tanulmány).

Oktatási kiválóság

A minőségbiztosítással foglalkozó dokumentumok és az online konzultációk tapasztalatai az oktatási tevékenység eredményes minőségirgondozását jelzik. Ezzel összefüggésben, csupán utalni szükséges néhány olyan fontos kedvező mutatóra, mint az OTDK versenyeken tartósan elért kiváló helyezések (Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Jog- és Államtudományi

Kar), külföldi hallgatók jelentős és növekvő száma az Információs Technológiai és Bionikai Karon, stb. Az oktatói munkát – főleg annak hallgató orientáltságát – kedvezőtlenül befolyásolják az olyan tényezők, mint a hiányzó szakkollégiumok, amelyek a hallgatói kiválóság fontos forrásai más hazai egyetemeken. A hiányosságot ellensúlyozza a hallgatókat segítő változatos oktatói kezdeményezések (pl. elsőévesek segítése, mentor-rendszer működése stb.) A hallgatóközpontúság fejlesztését – a hallgatók körében végzett online felmérés tapasztalatai alapján – jelentősen gátolja a főleg kollégiumi és egyéb szolgáltatások (pl. étkezés, sportolás) hiányosságai. Ezek a visszajelzések fontosak a hallgatócentrikus oktatás minőségének fenntartása szempontjából.

A hallgatóknak elküldött MAB kérdőívet (2020. október, n=830) a PPKE hallgatóinak 10%-a töltötte ki. Meglepő, hogy a felmérésben szereplők mintegy kétharmada (63%), nem hallott az elérhető tehetséggondozási programokról (pl. TDK, szakkollégium, stb.). Tízből hét hallgató nem vesz részt a tehetséggondozási programokban. Kedvező viszont az, hogy az egyetemmel kapcsolatos legfontosabb információkról a hallgatók az egyetemi honlapról és Facebook-ról értesülnek. A HÖK honlapját a megkérdezett hallgatóknak mindössze 4%-a tekintette az egyetem működésével kapcsolatban információk releváns forrásnak. Ez többek között jelzi az HÖK és hallgatók kapcsolatainak gyengeségét.

Az oktatási kiválósággal összefüggésben a MAB oktatói felmérése (2020. október, n=364 fő) több kérdést is megfogalmazott az ún. eredménycentrikus képzés ismeretével és érvényesülésével kapcsolatban. Az eredményorientált képzési irányelveket az EU 2008-ban, a magyar Oktatási Hivatal 2015-ben fogadta el és javasolta azok bevezetését a hazai felsőoktatási intézményekben. A koncepció lényege a következő négy kategória együttesének oktatásban való érvényesítése:

1. Tudás: egy adott szakterületre vonatkozó tények, fogalmak, elméletek, ismeretek;
2. Képesség: a tudás gyakorlatba ültetését, feladatok megoldását, módszerek alkalmazását jelenti;
3. Beállítottság ('attitűd'): érzelmi, gondolati, a szakterülettel kapcsolatos felfogásbeli összetevőkből álló viselkedési- és magatartás normák, amelyek a tanulás folyamatára és a munkavégzésre szintúgy vonatkoznak;
4. Autonómia, felelősség: a tanulási keretrendszer adott szintjén elvárható önállóság fokát, felelősség vállalásának a mértékét jelzi.

(V.ö.: Tot Éva (2017 *Segédlet – A tanulási eredmények a felsőoktatási szektor számára*, Budapest: Oktatási Hivatal, 41. o.)

A MAB oktatói felmérésében megkérdezettek többsége (59%) nem hallott erről az oktatási szemléletről. Az elmúlt öt évben, annak saját intézményében történő bevezetéséről minden tíz oktatóból kilenc nem tudott. Ha mégis történt a LeO szellemében történő intézményfejlesztés, erről a megkérdezettek 9%-a volt tájékozott. Ha volt ilyen jellegű fejlesztés, abban a megkérdezettek kétharmada részt vett. Mindazonáltal lehetséges, hogy a tényleges oktatási

tevékenység ebben a szellemben folyik, csak nem tudatos annak összekapcsolása az említett elvekkel.

Társadalmi kötelezettségvállalás: kiterjedtség és mélység

Az intézmény a következőket fogalmazza meg küldetésével kapcsolatban: *„Egyetemünk küldetése és feladata az, hogy az embert és a társadalmat szolgáló kutatásait olyan magas szinten végezze, hogy hazánkban meghatározó szerepet töltsön be tudományos téren az egyetemi és az akadémiai szférában.”*

Az intézmény küldetésében feltétlenül támogatandó és fejlesztendő az intézmény társadalmi „beágyazottsága.” A társadalmi-gazdasági szereplőkkel való kapcsolatok minőségének (mélységének) fejlesztése a tudás- és értéktranszfer központi formája. A társadalmi-gazdasági partnerekkel kiépített és fejlesztett kapcsolatok számosak és differenciáltak: jól megalapozzák a társadalommal-gazdasággal való „stratégiai partnerség” alapjait. Ezzel összefüggésben kiemelendők: az egyházi intézményekkel való, plébániáig és helyi közösségekig érő hálózatok létesítése és fenntartása (Hittudományi Kar), az ipari-szolgáltatási szervezetekkel létesített kooperációk, a főleg a digitalizáció/mesterséges intelligencia térnyerésével (Ipar 4.0) összefüggésben (Információs Technológiai és Bionikai Kar), más felsőoktatási és tudományos intézményekkel kiépített kutatási és tudásfejlesztési együttműködése (Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar), a joggyakorlás intézményi képviselőinek bevonása az oktatásba (Jog- és Államtudományi Kar), stb.

A csupán jelzésként említett és tovább sorolható partneri külső intézményi kapcsolatok kutatói és oktatási innovációkra gyakorolt kedvező hatásai nemzetközileg ismertek. A különböző társadalmi-intézményi partnerekkel (pl. Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, Nemzeti Közszerológati Egyetem, stb.) való kapcsolatok minőségre gyakorolt hatása a dokumentumokban és az online konzultációkban jól azonosíthatók.

A felsorolt és további idézhető példák az „érintettekkel” való kapcsolatok, az oktatási innováció fontos külső forrásai.

A társadalmi és gazdasági partnerek (stakeholderek) tudásának gyorsabb és szerveesebb beépülését az egyetemi tudásbázisba jelentősen felgyorsíthatja az „érintettek” bevonásával tervezett és megvalósított alap- és mesterképzések tematikájának közös összeállítása.

A nemzetközi tapasztalatok között, az egyik lehetséges jó példa („benchmark”) a dán Aalborg Egyetem gyakorlata. A dán egyetemi és vállalati szféra együttműködését jól tükrözi, hogy az egyetemi hallgatók által készített minden második „alap” és „mester” diploma egyetemivállalati együttműködés eredménye.

3. Táblázat: Vállalati együttműködéssel készült mester és bachelor disszertációk: az Aalborgi Egyetem példája (2013–2016)

Év	Mester + alapszakos diplomák száma	Vállalati együttműködés eredménye	Kooperációs ráta (%)
2013	2623	976	37,2
2014	3154	1359	43,1
2015	2455	1134	46,2
2016	2698	1434	53,2

Forrás: Nielsen, P. [2019]: Innovation modes and knowledge relations - the learning match between university and enterprises in a regional perspective, In: Dallago, B.- Tortia, E. [eds.]: Entrepreneurship and Local Economic Development [A Comparative Perspective on Enterprises, Universities and Governments], London-New York: Routledge, Taylor & Francis Group, p. 178.

Javaslatok

- Javasolt az oktatók és kutatók Scopus adatbázisba került közleményei számának és minőségének folyamatos mérése, a Google Scholar alapú független hivatkozási sorrend alapján a közlemények felmérése. A mérési eredmények alapján az egyetem vezetése a legjobban idézett oktatókat erkölcsileg és anyagilag ismerje el. A PPKE vezetése népszerűsítse a REAL repozitóriumba való oktatói feltöltést, majd a Google Scholar, az ORCID, a Research Gate, az Academia.edu adatbázisokba való regisztrációt. Az egyetem által szervezett egyes nemzetközi konferenciákon elhangzott előadások kivonatait Scopus által indexált könyv sorozatokban, önálló kötetekben – jegyzett kiadók gondozásában – jelentesse meg (pl. Routledge, Springer kiadók). Más intézmények szervezésében megrendezett konferenciák támogatásánál előnyt élveztek a Scopus és/vagy Web of Science által indexált rendezvények.
- Az utalásszerűen felsorolt javaslatok – a hazai egyetemek tapasztalatai alapján – már középtávon (3-5 év) jelentős, a Scopus által indexált, nemzetközi átláthatóságot biztosító publikációkat eredményeznek és kedvezően befolyásolhatják a „Pázmánybrand” nemzetközi akadémia térben történő „beágyazódását”.

1. sz. Függelék

A THE (a „Times Higher Education World University Rankings”) lista öt kategóriában mér, melyeket különböző relatív súlyokkal vesz figyelembe a végső a végső rangsor kialakításakor. A kategóriákat és súlyokat a következő táblázat tartalmazza.

1. táblázat. A THE mérési kategóriái, a kategóriák relatív súlyai és a ME helyezései

Mérési kategóriák	Súly (%)
Oktatás (OKT)	30
Kutatás (KUT)	30
Független Scopus hivatkozások (HIV)	30
Nemzetköziesítés (NEMZ)	7,5
Ipari bevétel (IPAR)	2,5
Összes / súlyozott átlag	100

Forrás: Sasvári Péter - Kaptay György (2020): A Miskolci Egyetem és karainak tudományos teljesítménye a THE rangsor tükrében, Szakértői anyag, 2. o.

Látogatóbizottság

Elnök: Dr. Benyik György

Társelnök: Dr. Makó Csaba

Tagok: Dr. Jakab Nóra
Dr. Rácsok Gabriella
Dr. Vilmányi Márton
Bodorkós László
Menyhárt Barbara, HÖÖK
Mosolygóné dr. Gődény Ágnes, MAB